

(A Pécsi Református Kollégium Drávafoki Mosoly
Óvodájának)

**PRK Pedagógiai Programjának megvalósítása a
Drávafoki Mosoly Óvodában**

OM : 027413

Székhely: 7967. Drávafok Arany J. u. 10.

Készítette: Horváthné Reichmesz Anikó

tagóvoda-vezető

Drávafok, 2024. 01. 22.

Tartalom

1.Bevezető.....	7
1.1.Helyzetelemzés:	7
1.2. Gyermekkép	8
1.3. Óvodakép	8
1.4. Óvodapedagógus kép	9
2. Az óvodai élet megszervezésének elvei:	10
2.1.Személyi feltételek :	10
2.2.Tárgyi feltételek:.....	11
2.3.Heti rend:.....	11
2.4 Napirend:.....	12
2.5. Befogadás, beszoktatás:	13
3.Óvodai élet tevékenység formái:	13
3.1. Játék :.....	14
3.1.1. Feladatok:	14
3.1.2. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:.....	16
3.1.3. Funkcionális eszközök Konstruáló játékok:-	16
3.2. Verselés, mesélés:	17
3.2.1. Feladatok:	17
3.2.2. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:.....	18
3.2.3. Funkcionális eszközök:.....	18
3.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc:	19
3.3.1. Feladatok:	19
3.3.2. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:.....	20
3.3.3. Funkcionális eszközök:.....	21
3.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka:.....	21
3.4.1. Feladatok:	21
3.4.2. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:.....	22
3.4.3. Funkcionális eszközök:.....	23
3.5. Mozgás:	23
3.5.1. Feladatok:	23
3.5.2. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:.....	24
3.5.3. Funkcionális eszközök:.....	25
3.6. A külső világ tevékeny megismerése:.....	25
3.6.1. Feladatok:	25
3.6.2. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:.....	28

3.6.3. Funkcionális eszközök:.....	28
3.7. Munka jellegű tevékenységek:	28
3.7.1. Feladatok:	29
3.7.2. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:.....	30
3.7.3. Funkcionális eszközök:.....	31
3.8. Tevékenységben megvalósuló tanulás:.....	31
3.8.1. Feladatok:	32
3.8.2. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:.....	33
3.8.3. Funkcionális eszközök:.....	34
3.9. Hitéleti nevelés:.....	34
3.9.1. A hitéleti nevelés célja:.....	34
3.9.2. A hitéleti nevelés feladata:.....	34
3.9.3. Az lelkész- hitoktató feladata:	34
3.9.4. Az óvodapedagógus feladata:	35
3.9.5. Az óvodapedagógussal szemben támasztott elvárások:	35
3.9.6. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:.....	35
4. Fejlődési jellemzők:	36
4.1. A gyermek óvodába lépéséhez szükséges fejlettség:.....	36
4.2. A gyermek iskolába lépéséhez szükséges fejlettség:	36
4.2.1. Az iskolakezdés formai, adminisztratív feltételei:	36
4.2.2. Biológiai jellemzők:.....	37
4.2.3. Szociális érettség:	37
4.3. Fejlődés nyomon követése:.....	38
5. Az óvoda nevelési feladataink	38
5.1. Egészséges életmód alakítása, egészségnevelés, egészségfejlesztés:	38
5.2. Az egészséges életmód alakításának alapja:	38
5.3. Az egészséges életmód alakításának célja:	39
5.4. Az egészséges életmód alakításának feladatai:.....	39
5.5. Az óvodapedagógussal, dajkákkal szemben támasztott elvárások:	40
5.6. Az egészségnevelés, egészségfejlesztés:	40
5.7. Az egészségfejlesztési program beépítése az intézmény dokumentumaiba:	40
5.8. Mozgás:	41
5.9. Testünk:	41
5.10. Testápolás-tisztálkodás:	43
5.11. Táplálkozás:	43
5.12. Megfelelő életritmus:.....	44

6.A környezettudatosságra nevelés, környezetvédelem:	45
6.1. Célunk:	45
6.2.Feladatunk:	45
6.3. A környezeti tudatos nevelés, környezetvédelem tartalma egyes tevékenységi formákban:.....	46
6.3.1.Verselés, mesélés:	46
6.3.2.Ének,zene,énekes játék, gyermektánc :	46
6.3.3.Rajzolás, festés, mintázás és kézimunka:	46
6.3.4.Mozgás:	46
6.3.5.Külső világ tevékeny megismerése:.....	46
7.Néphagyományok, népszokások:	47
7.1. Feladatok:	47
7.2. A néphagyományok tartalma az egyes tevékenységi formákban:	48
7.2.1.Vers, mese, dramatizálás:	48
7.2.2.Ének, énekes játékok, zenehallgatás:	48
7.2.3.Rajz, mintázás, kézimunka:.....	48
7.2.4.A környezet tevékeny megismerése, megszerettetés:	48
7.2.5.Mozgás:	48
7.3. Az óvodában ünnepelhető jeles napok időrendben:	48
8. Érzelmi, erkölcsi értékorientált közösségi nevelés:	50
8.1. Az érzelmi, erkölcsi, értékorientált közösségi nevelés célja:.....	50
8.2.Az érzelmi, erkölcsi, értékorientált közösségi nevelés feladata:.....	51
8.3.Az óvodapedagógus és a dajka feladata:	51
8.4.Az óvodapedagógussal szemben támasztott elvárások:	52
9. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés:	52
9.1.Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés célja:	53
9.2.Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés feladata:	53
9.3.Az anyanyelvi szabályok közvetítése a javítgatás elkerülésével:	53
9.4. Az óvodapedagógussal szemben támasztott elvárások:	54
9.5.A szakember által kiszűrt beszédhibás gyermekek fejlesztésének nyomon követése, megjelenítése a nevelőmunka tervezése során:	54
10. Speciális feladatok- a gyermekek esélyegyenlőségét, szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek óvodai nevelése, Gyermekvédelem:	54
10.1. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek óvodai nevelése:.....	55
10.2. Sajátos nevelési igényű gyermekek:.....	55
10.2.1.Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése célja:	55
10.2.2.Az óvodapedagógus feladatai:	56

10.2.3. Az együttnevelés feltételei intézményünkben:.....	56
10.3. Érzékszervi fogyatékos, látássérült gyermekek ellátása:	57
10.3.1. Fejlesztés területei:	57
10.4. Testi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermekek fejlesztése:	57
10.4.1. Fejlesztés területei:	58
10.5. Beszéd fogyatékos gyermekek fejlesztése:	58
10.5.1. Beszéd fogyatékosági kategóriák:.....	58
10.5.2. A fejlesztés területei:.....	59
10.6. Értelmi fogyatékos gyermek fejlesztése.....	59
10.6.1. Fejlesztés területei:	60
10.7. Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekek fejlesztése:	60
10.7.1. Fejlesztés területei:	61
10.8. Beilleszkedési, tanulási magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek.....	61
10.8.1. Beilleszkedési, tanulási magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek nevelésének célja:	62
10.8.2. Az óvodapedagógus feladata:	62
10.9. Kiemelten tehetséges gyermekek, tehetséggazdagítás:	62
10.9.1. Kiemelten tehetséges gyermekek nevelésének célja:.....	63
10.9.2. Az óvodapedagógus feladata:	63
10.10. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek:.....	64
10.10.1. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek céljai:	64
10.10.2. Az óvodapedagógus feladatai:	65
10.10.3. Az óvodapedagógussal szemben támasztott elvárások:.....	65
10.10.4. A hátrányos helyzet okai:	66
10.11. Gyermekvédelem:	66
10.11.1. A gyermekvédelem alapja:	66
10.11.2. A gyermekvédelemi tevékenység felelőse:	67
10.11.3. A Gyermekvédelem célja, feladata:	67
10.11.4. Preventív gyermekvédelem:.....	68
10.11.5. Segítő nevelés:.....	68
10.11.6. A gyermekvédelmi felelős, az óvodavezető, az óvodapedagógusok feladatai:	68
Gyermekvédelmi felelős feladatai:.....	68
11. Felhasznált irodalom	70
12. Függelék.....	71

Alapadatok: Az intézmény neve: Pécsi Református Kollégium Drávafoki Mosoly Óvodája

Az intézmény székhelye: 7630 Pécs, Engel János u. 15.

Az óvodai intézményegység telephelye: 7967 Drávafok, Arany János u. 10.

Az intézmény alapítója és fenntartója: Baranyai Református Egyházmegye

Székhelye: 7630 Pécs, Engel János utca 11.sz.

Az intézményegység köznevelési és egyéb alapfeladata:

- - nappali rendszerű óvodai nevelés, ellátás
- csoportok száma: 2
- sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelése, ellátása
 - Egyéb pszichésfejlődési zavarral küzdő gyermek (súlyos tanulási, figyelem – vagy magatartásszabályozási zavar)
 - Beszéd fogyatékos gyermek
 - Látási fogyatékos gyermek
 - Mozgásszervi fogyatékos gyermek

Az óvodai csoportok száma: 2

Férőhely száma: (30 fő)

Maxim. felvehető gyermek létszám: 30 fő

Alapító Okirat kelte: 2009. március 17.

Módosított Alapító Okirat kelte: 2025. május 14. 3./2025 (V. 14.)

1.Bevezető

1.1.Helyzetelemzés:

Óvodánk az Ormánságban Sellyétől 5 km –re található délnyugatra. Közel fél évszázada üzemel Drávafoki Napközi Otthonos Óvoda néven. 1974.-ben épült, majd 1982.-ben egy új csoporttermi részt építettek hozzá, amelyet 1997-2002.-ig Idősek klubjává alakítottak át és használták. 2002. szeptember 1.-től újból óvodánkhoz tartozik, tornaszobaként funkcionál. Maga az épület három részre osztható: Az utcai részben található az ebédlő, valamint a konyha a második részben. Az óvoda a harmadik rész, külön lekerítve, a gyermekek biztonságát védve. Óvodánknak 4986 négyzetméteres füvesített, fákkal szegélyezett gyönyörű udvara van. A gyerekek számára kiváló lehetőséget nyújt, a szabadtéri játékokhoz. A játékok felújításra szorulnak, régiek. Pályázati lehetőséget ki fogjuk használni. Helyi nevelési programunk az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjára épül. Az Alapprogram az óvodai nevelés hagyományaira, értékeire építve határozza meg az óvodánkban folyó pedagógiai munka alapelveit. Az óvodáskorú csoport gyermekei számára a csoportszobák az előírásoknak megfelelően biztosítják a gyermeklétszám elhelyezését. Nyugodt, családias, kiegyensúlyozott és biztonságot teremtő légkör fogadja a gyerekeket az óvodánkban. Rugalmas időkeretben, napirendben szervezzük a csoport életét, ami elősegíti a szokás- és szabályrendszer kialakítását, elmélyítését, és kellő időt biztosít a gyermekek legfőbb tevékenységére, a játékra. A nevelésben nagy teret szentelünk annak, hogy az óvodások nyugodt, élmény gazdag, harmonikus fejlődését segítsük elő az életkori és egyéni sajátosságok figyelembe vételével. Komplex óvodai foglalkozások keretében nevelő, képességfejlesztő szemléletünkkel a helyi szükségleteket, az óvodánkba járó gyerekeket és családjukat kívánjuk szolgálni. Alapvető törekvésünk az egészséges életmód alakítása, a gyermekek testi fejlődésének segítése, a rendszeres mozgástevékenység biztosítása, amelyhez óvodánk feltételei adottak. Programunk a gyermekek természetes megnyilvánulásaira, egyéni és életkori sajátosságaira építve tudatosan átörökíti, közvetíti az örök emberi értéket. Ebben a folyamatban kiindulópontnak tekintjük a természeti és társadalmi környezetből szerzett gyermeki tapasztalatokat. Pedagógiai Programunkban kiemelt feladatként jelenik meg a néphagyományok megismerése, ápolása, jeles napok ünnepei. Arra törekszünk, hogy a gyermekeknek minél több alkalmuk legyen az élményszerű megismerésre, alkotó részvételre, hogy az érzékelésen, észlelésen, érzelmi nevelésen keresztül jussanak el nemzeti értékeink és a néphagyományok megismeréséhez. Óvodánk hagyományos ünnepei, rendezvényei cselekvő, tevékeny részvételt biztosítanak, és maradandó élményt nyújtanak gyermekeink valamint az érdeklődő szülők számára.

1.2. Gyermekkép

“Mindennek rendelt ideje van...” (Prédikátor 3,1)

Valljuk, hogy a gyermekkor Isten rendelése.

Ezért szeretnénk a gyermekeket éppen gyermekségükben megőrizni. Mintát adunk gyermekink számára az értékes élethez.

Célunk, hogy gyermekeink:

- tudják, hogy Ők Isten egyszeri és megismételhetetlen teremtményei,
- szociális képességük nyilvánuljon meg kapcsolataikban, a családban, közösségekben, baráti körben, az együttérzés, tolerancia szokásait birtokolják,
- álljanak helyt fizikailag, érzelmileg, lelkiileg és értelmileg a feladataikban,
- környezettudatos magatartással óvja, védje, tisztelje, szeresse a természet, közvetlen környezete, a szülőföld értékeit, ismerje és ápolja hagyományait,
- alapuljon meg azon képességeik, melyek alkalmassá teszik őket az egész életen át tartó tanulásra,
- tudjanak és merjenek dönteni,
- legyenek nyitottak a teremtet világ dolgai felé.

1.3. Óvodakép

Az 1993. évi Köznevelési Törvény lehetővé tette, hogy azok a szülők, akik a gyermekeiket vallási és világnézeti meggyőződésük alapján hitben kívánják nevelni, erre lehetőséget kapjanak az óvodai nevelés során is. Működjenek olyan óvodák, melynek programjába a keresztyén szellemben való nevelés, olyan be- és elfogadó légkör megteremtése, amelyet a tapintat, bizalom, nyitottság, szeretet és a másik emberi méltóságának tiszteletben tartása határoz meg, kulcsfontosságú szerepet tölt be. Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában és a Református Óvodák Keretprogramjában foglaltakkal összhangban, 2009-ben a helyi nevelési programunk elkészítésénél a keresztyén világkép kialakítását, a keresztyén erkölcs megalapozását, inkluzív értékek megismertetését s Bibliai integrációt tartjuk szem előtt.

- A hitéleti nevelés és az a tény, hogy az egész napot áthatja ez a légkör, a gyermekek pozitív személyiségének kialakítását segítik elő.
- Biztosítjuk, hogy a folyamatok eredményeként a gyermekek optimális ütemben, vágyaiknak, képességeiknek és habitusuknak megfelelően fejlődhessenek, és léphessenek tovább a következő oktatási szintre, hátrányaik csökkenjenek és erősségeik fejlődnek, kiteljesednek.

- Figyelembe vesszük és tiszteletben tartjuk az életkori sajátosságokat, a gyermek mind teljesebb, egyéni képességeinek kibontakoztatását.
- A társadalmi elvárásokkal, köznevelési rendszer elvárásaival új kihívásaival és keresztyén szemléletünkkel összhangban inkluzív szemlélettel (a gyermekek egyéni képességeit, hátrányait nem akadálynak, hanem értéknek tekintjük) a különböző képességű református és hitben járó családok gyermekeinek differenciált nevelését vállaljuk.
- Figyelmet fordítunk a veszélyeztetettséget növelő tényezők azonosítására, az ezt követő, személyre szabott beavatkozások megvalósítására.
- A köznevelési rendszer szakmailag önálló intézményként kívánjuk kiegészíteni a családi nevelést, biztosítani a gyermeki személyiség védelmét, nevelését, fejlesztését.
- A református és más keresztyén felekezetű, illetve értékeinket elfogadó felekezeten kívüli migráns családból érkező gyermekeket is befogadjuk. Számunkra újdonságot jelentő hagyományok, kulturális különbségek gyakorlását tiszteletben tartjuk. Ezek megismerését gyermekeink és magunk művelődési lehetőségeinek tekintjük.
- Biztosítjuk a gyermek számára a nyugodt, békességes, szeretetteljes légkört, ahol a Krisztusi példa áll előttünk.
- A gyermek személyiségéhez, a legfőbb tevékenységén a – játékon – keresztül kívánunk eljutni és átadjuk neki mindazt a személyiségformáló műveltség tartalmát, amely az egészséges fejlődéséhez szükséges.

1.4. Óvodapedagógus kép

Óvodapedagógusaink kiválasztásánál fontos szempont, hogy hitét gyakorló keresztyén ember legyen, s tudja:

- hitelesen közvetíteni cselekedeteivel, munkájával a keresztyén értékrendet.
- „Nem a keresztyénységről tanítunk: A jó ismerete még nem tesz jóvá. (...) A keresztyén nevelés életcél, világnézetet, lelki érettséget ad.” A nevelő és növendék kölcsönhatásában –akár tudatos ez, akár nem – „a nevelő mindig egész személyiségével hat a növendék egész személyiségére”

(Rédly Elemér: Pedagógia keresztyén szemmel)

- A keresztyén nevelő olyan egyéniség, akinek nem az egyéni karrier számít, hanem az elhívatottság, akit toleráns magatartás, empátia, önzetlenség, lelkiismeretesség jellemez.

- A keresztyén pedagógus a gyermekre úgy tekint, mint akit az Úrtól kapott felelősséggel tisztel, szeret, és akire aktívan odafigyel, egyéni szükségleteit felfedezi.
- A keresztyén pedagógus egyik legfontosabb ismérve az elkötelezettség. A nevelő „elkötelezi magát a saját életével. Nemcsak életének néhány összetevőjével –szakmájával, a családdal, politikai felfogásával –, hanem egész életével köteleződik el. (...) Az a nevelő tud igazán nevelni, aki hiteles személyiség, aki önmagát megnevelte, aki éli is, amire tanít.” (Horváth Dori Tamás: „Verba movent, exempla trahunt” –A szavak mozgatnak, a példák vonzanak. A pedagógus személyiségének meghatározó szerepe a nevelésben)
- Szükséges, hogy a csoportokban együtt munkálkodó óvodapedagógusok szakmai téren, valamint személyiségükben is úgy tudjanak együtt dolgozni, hogy az a gyermekek javát szolgálja. Nyitottak legyenek az intézményi lelkésszel, dajkával, pedagógiai asszisztenssel, családsegítővel, szükség szerint az utazó szolgálat szakembereivel történő együttműködésre.
- A magas fokú együttműködés mellett törekedjen arra minden munkatárs, hogy az “Egymást különbnek tartván magatoknál” ige alapján mindenki a maga feladatát végezze el a lehető leglelkismeretesebben, tisztelve munkatársai hasonló törekvéseit.
- Munkatársaink széleskörű szakmai felkészültsége, innovációs törekvései, minőség iránti elkötelezettsége teremti a biztosítékot céljaink eléréséhez.

2. Az óvodai élet megszervezésének elvei:

2.1. Személyi feltételek :

Az óvodában, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll. A nevelőmunkát az óvoda teljes nyitva tartásában óvodapedagógus végzi, akinek személyisége meghatározó a gyermekek számára. Egy gyermekcsoport életét 2 óvodapedagógus irányítja, pedagógiai asszisztens és egy dajka segítségével, akik jelleme mintát jelent a gyermekek számára. Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztését speciálisan képzett szakember végzi. A migráns gyermekeket nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét. Dajka, nevelő- gondozó munkáját, az óvoda értékeivel, elveivel összhangban, a gyermek mindenekfelett álló érdekének érvényesítését szem előtt tartva végzi, csak annyi segítséget nyújtva a gyermekek számára, amennyi feltétlenül szükséges feladataik önálló elvégzéséhez.

2.2.Tárgyi feltételek:

Óvodánk rendelkezik a nevelési program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Udvarunk nagy része füves terület. A gyermekek mozgásigényének kielégítését szolgálják: tornafal, hinták, játékok. Homokozási lehetőséget nyújt a homokozó, melyhez a homokozó játékok és a homok biztosítása, folyamatos. Az óvoda 1 gyermekcsoportját 2 teremben foglalkoztatjuk, melyek egyenként 50 m² alapterületűek. Az épületet 2013-ban felújították. A szigetelés és napkollektor modernné és gazdaságossá tette. A tárgyi felszereléseket úgy helyezték el, hogy azok szolgálják a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfeleljenek változó testméretüknek, biztosítsák egészségük megőrzését, fejlődését. Tegyék lehetővé játék-és mozgásigényük kielégítését. Az óvoda biztosítson megfelelő munkakörnyezetet az óvodai munkatársaknak, teremtsen lehetőséget a szülők fogadására.

2.3.Heti rend:

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.

HETIREND

Az átgondolt heti rend kialakításának célja:

- Rendszeresség biztosítása
- Képesség fejlesztésben a folyamatosság és a tervszerűség biztosítása
- Komplex nevelőmunka megvalósítása
- Mindennapi szervezett mozgás biztosítása- tornaszoba használat összehangolása
- Tervszerűség és spontaneitás mellett a közös fejlesztő eszközök használatának összehangolása
- Játékos tanulás széles lehetőségének biztosítása

Szeptember 1.-június 15.

	Kötött	Kötetlen
Hétfő	Verselés, Mesélés	Kommunikáció fejlesztése

Kedd	Ének-zene Énekes játék Gyermektánc	Rajzolás, Festés Mintázás Kézi munka Külső világ megismerése Matematikai tartalmú tapasztalás
Szerda	Egyéni fejlesztés	Külső világ megismerése Matematikai tartalmú tapasztalás
Csütörtök	Bibliai történetek (20-30 perc)	Rajzolás, festés, mintázás Kézi munka
Péntek	Mozgás	Verselés, Mesélés

2.4 Napirend:

A napirend átgondolt kialakításának célja:

- A gyermek életrendjének tudatos alakítása
- A nyugodt, kiszámítható, kiegyensúlyozott környezet megteremtése,
- Az egészséges fejlődéshez szükséges mozgásos tevékenységek biztosítása
- A játék, mint legfőbb tevékenység biztosítása,
- A gondozási tevékenység során a dajkákkal, pedagógiai asszisztenssel való együttműködés, a gyermekek önállóságának kialakításának érdekében
- A nevelési folyamatba illeszkedő tanulási helyzet biztosítása
- Állandó, mindig ismétlődő elemekkel, a gyermek biztonságérzetének növelése, időérzékének alakítása
- Differenciált képességfejlesztés biztosítása a nap folyamán
- Az alvásigényhez való rugalmas alkalmazkodás korcsoporttól függően

Csoportjaink általánosan megjelenő napirendje:

07.00– 10.30 Játék, áhítat, reggeli, kezdeményezés, mindennapos testnevelés, irányított fejlesztés, készülődés a szabadba,

10.30 – 12.30 Udvari játék, ebéd, testápolási teendők ellátása, készülődés a pihenéshez

12.30 – 14.30. Mindennapi mese, pihenés

14.30. – 15.00 ébredés, öltözködés, játék hazamenésig

Az óvodapedagógus feladata a napirend összeállításánál:

Vegye figyelembe csoportja összetételét, a gyermekek életkori megoszlását, a játéktevékenység elsődlegességét.

2.5. Befogadás, beszoktatás:

„Aki befogad egy ilyen gyereket az én nevemben, engem fogad be. Aki pedig engem befogad, nem engem fogad be, hanem azt, aki küldött.” Márk 9,37

Az óvodába lépés mind a gyermek, mind a szülő, a család életében nagy változást jelent. Ezért fontosnak tartjuk, hogy a befogadás, beszoktatás személyes, a gyermek egyéniségéhez igazodó, differenciált módon valósuljon meg. Ehhez, lehetőség és igény szerint még az óvodába lépés előtt, családlátogatás illetve a szülővel való beszélgetés során az óvodapedagógus képet kaphat a gyermek fejlődéséről, egyéni sajátosságairól, a család nevelési elveiről, szokásairól. Mivel a gyermek egész, későbbi óvodai életére kihat a beszoktatás, befogadás minősége, az óvodapedagógus részéről elvárásként fogalmazódik meg, hogy türelmes, empatikus személyiséggel, nyugodt, gyengéd hozzáállásával elegendő időt, szeretetteljes légkört biztosítson a gyermek számára az új élethelyzet elfogadására. Ennek eredményeként a gyermekben kiépül az a bizalom az óvodapedagógus iránt, ami alapja a sikeres, tartalmas óvodai élethez szükséges aktív együttműködésnek. A bizalom kiépítése a szülők irányában is rendkívül fontos. Éppen ezért szorgalmazzuk, hogy a beszoktatás ideje alatt a szülők is bent tartózkodjanak az óvodában, mert saját tapasztalataik győzik meg őket arról, hogy jó helyre került a gyermekük. A gyermekek nagy része otthoni környezetből kerül óvodába, aminek következménye, hogy megnövekszik a beszoktatás időtartama, akár októberig is elhúzódhat. Annak érdekében, hogy ez az időszak minél zökkenő mentesebben történjen, lehetővé tesszük a gyermekek számára, hogy kedvenc játékszereiket behozhassák az óvodába. Ennek természetesen a későbbiekben sincs akadálya. Törekszünk arra, hogy a csoportok szokás,- és szabályrendszere is segítse a gyermekek biztonságérzetének kialakulását. A beszoktatás ideje alatt nem kívánjuk meg egyetlen gyermektől sem, hogy bekapcsolódjon a csoportban folyó tevékenységekbe.

3. Óvodai élet tevékenység formái:

3.1. Játék :

A belülről indított és vezérelt játéktevékenység célja a gyermekek szabad képzelettársításának elősegítése. Az intellektuális, mozgásos, szociális tapasztalatok többszöri átélésével a gyermekek egyéni vágyainak és ötleteinek kibontakoztatása. A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A szabad képzelettársításokat követő szabad játékfolyamat, a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete. A gyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé. A tevékenységen keresztül a gyermek sokoldalú, harmonikus személyiségének kibontakoztatása, képességeinek, készségeinek fejlesztése. A szabad játéktevékenység célja, hogy minden gyermek megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének temperamentumának legmegfelelőbb tevékenységet. Érzelmi, akaratni tulajdonságainak alakítása. Közösségi, társas viselkedésének, magatartásának formálása.

3.1.1. Feladatok: A játékhoz szükséges feltételek (légkör, hely, idő, eszköz, élmény, tapasztalatszerzés), valamint a gyermeket ért környezeti hatások játékban való feldolgozásának biztosítása, a különböző játékfajták és azok tartalmának gazdagítása, a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembevételével. A gyermekek beszédkésztség-fejlesztése játékon keresztül. Szabad játék túlsúlyának érvényesülése. Melynek az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenység szervezésbe is meg kell mutatkoznia. Fejlődési hátrányok megszüntetése. Egészséges, harmonikusan fejlődő gyermekek esetében tehetséggondozás, az egyéniségek kibontakoztatását, a kreatív önkifejezés fejlődésének lehetőségét támogatjuk, ehhez adunk érzelmi biztonságot, inger gazdag környezetet és biztosítjuk a szabad játék és korai tanulás minden feltételét. Óvodapedagógus feladata: - Az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoport légkört, helyet, időt, egyszerű, alakítható a gyermeki fantázia kibontakozását segítő, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékhoz, a szimbolikus - szerepjátékhoz, konstruáló játékhoz, a szabályjátékhoz. - Óvodapedagógust a játék tevékenységben az indirekt irányítás jellemezze. - Nyugodt, érzelmi biztonságot adó légkör megteremtése, és folyamatos fenntartása. - A szabad játék során a gyermekek feszélyezettség nélkül tudjanak önállóan vagy társaikkal önfeledten játszani. - A szabad játék folyamatosságának érdekében az óvodapedagógus hagyjon elegendő időt

a játék befejezésére, az elmélyült játékra, és adjon lehetőséget a játék későbbi folytatására. - Gyermek játék választásának tiszteletben tartása. - Az óvodapedagógus reflektív szemléletű jelenléte biztosított legyen. - A játék fenntarthatósága érdekét szolgáló szabályrendszer a gyermekekkel történő alakítása. - A kreatív önkifejezés fejlődésének segítése. - Biztosítani kell a feltételeket a gyakorló játékhoz, a szimbolikus szerepjátékhoz, a konstruáló játékhoz és a szabályjátékhoz. - A csoportban elhelyezett bútorok és játékszerek tegyék lehetővé, hogy a gyermekek a környezetükben levő tárgyakat is bevonhassák a játékba. - A gyermekek közti érzelmi kötődések, kapcsolatok támogatása. - A gyermeket ösztönzése az udvaron minél több nagymozgásos tevékenységre, a sportjáték eszközök használatára. - Az udvaron a népi játékok, mozgásos játékok, ügyességi- és sportjátékok feltételeinek megteremtése. - A gyermeket olyan játékszerek vegyék körül, amelyek az elmélyült játék kialakulását segítik és a motiváló, fejlesztő hatást kiváltják. - Az óvodapedagógus gondoskodik a készen kapható játékszereken kívül különböző játszásra alkalmas anyagokról, félkész és szimbolikus eszközökről, a kellékek gazdag választékáról. - Segítse elő, hogy a családban, az óvodában, tágabb természeti és társadalmi környezetben szerzett tapasztalatokat a gyermekek újra és újra a játékidőben is átélhessék. - A többször ismétlődő meseélmény legyen ösztönző hatása a képzelet, fantázia, önkifejezés megnyilvánulásának. - A gyakorló játékok irányításában biztosítsa a mozgásteret és mindazokat a játékszereket, eszközöket, anyagokat, amelyek alkalmasak a gyermekek mozgásigényének és manipulációs vágyának kielégítésére. - A gyermekek számára legyenek öltöztethető, húzható, rakosgatható játékszerek, természetes anyagok. - Segítse elő a szimbolikus-szerepjáték kifejlődését. - Segítse az önkéntességnek, szabad választásnak, önállóságnak érvényesülését - Törekedjék arra, hogy minden gyermek egyéni képességeinek legfejlettebb szintjén bontakozhasson ki. - Az óvodapedagógus alakítsa ki a gyermekekben azt az igényt, hogy maguk készítsék el a játékhoz szükséges eszközöket. - Ismertesse meg a gyermekekkel a különböző anyagokat, a szerszámok használatát és az egyszerűbb technikai fogásokat - Éreztesse meg a nyelv kifejező erejét és szépségét, ügyelve a hanglejtés, hangsúly, hangerő és hangszín használatára. - Az óvodapedagógus által kezdeményezett anyanyelvi játékok adjanak teret az artikuláció, szókincs, kifejezőkészség fejlesztéséhez. - Tárgyalkotó népművészet tartalmi és formai elemei épüljenek be a gyermekek játékába, játékeszköz használatába.

3.1.2. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

Szükségleteiknek és életkoruknak megfelelően válasszanak játékot. - Kapcsolódjanak be közös játékokba. - Alakuljanak ki pozitív érzelmek társaik iránt. - Legyenek önálló kezdeményező megnyilvánulásaik. - Legyenek, képesek szabályjátékok megtanulására és tartsák be, kövessék a megismert szabályokat. - Legyenek képesek egyéni ötlet vagy élmény alapján építeni, konstruálni. - Legyenek képesek saját élményeik eljátszására. - Fogadják el társaik javaslatait, ötleteit. - Legyenek képesek a csoportban való játéokra. - Tartsák be a társas viselkedés elemi szabályait. - Probléma helyzetben kreatív megoldásra törekszik

3.1.3. Funkcionális eszközök Konstruáló játékok:- Legók, legófélék, dublók, tüsi és egyéb modulépítők. - Különböző méretű, alakú fa és műanyagépítők, kiegészítő elemek; - állatok, emberek farostlapok. Funkciós játékeszközök: - Többféle méretű, alakú, anyagú, funkciójú autók (pl. munkagépek, teherszállítók, személyautók), talicskák, motorok, repülők, helikopterek, vonatok, hajók, autósszőnyeg, kormányok, szerszámok. Szimbolikus szerepjátékok eszközei: - Babaszoba; - babák, plüssfigurák, babaágy, babakocsik, babaruhák, ágyneműk, plédek, fürdőkád, fürdőlepedők, kiegészítők, vasalók, vasalóállvány. - Babakonyha; - edények, tányérok, evőeszközök, poharak, kancsók, tálcák, kávéfőző, turmixgép, főzőlap, sütemények, nyújtódeszka, nyújtófa, süteményformák, terítők, kötények, kendők, mosogatótál, szivacs, törülőruha, bevásárlószatyrok, pénztárgépek, takarító szettek, porszívó. - Fodrászüzlet; - hajszárítók, fésűk, tükrök, csavarók, hajcsatok hajgumik, fésülködő kendők, törölközők, köpeny, kozmetikumok. - Jelmezek – szerepkörök; - szoknyák, fátylak, kalapok, sapkák, kiegészítők; nyakkendők, övek, nyaklánc, karkötők, klipszek, gyűrűk. - Bábok, sátrak. Szabályjátékok: - Társasjátékok, kártyák, dominók, (szín, forma, szám) memóriák, puzzle, egyéb képes kirakók, logikai játékok. Manuális tevékenység eszközei: Gyöngyfűző, gyurma, különböző papírok, filcek, színes és grafitceruzák, zsírkréták, ollók. Mozgásos tevékenység eszközei: Ugróiskola, bújóhenger, labdák. Gyakorló játék: Rakosgatható, húzogatható tárgyak, eszközök.

3.2. Verselés, mesélés:

Cél, a gyermek egyéni szükségleteinek figyelembevételével érzelmi, értelmi, erkölcsi, anyanyelvi kompetenciák fejlesztése. A ritmikus mondókák, dúdolok, versek mindennapos kínálatával érzéki, érzelmi, élmény nyújtása. A mese-vers élményének feldolgozásával az önkifejezés lehetőségének biztosítása.

3.2.1. Feladatok:

A mese-vers tartalmi összeállításával, életkori és egyéni szükségletek figyelembe vételével az óvodapedagógus, segítse a gyermeki személyiség teljes kibontakozását. A kínálatban szerepeljenek a magyar népi kultúra, a klasszikus és mai kortárs irodalom művei. Igény szerint jelenjen meg a nemzetiségi és migráns gyermekek kultúrájának irodalmi válogatása. Az irodalmi élmény befogadásához szükséges érzelmi légkör megteremtése. „Mesekuckó” kialakítása. Óvodapedagógus feladata: - A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme legyen. - Az óvodapedagógus segítségével, egyéni élményeik, elképzelésük alapján jelenítsék meg a meséket. - A megélt meseélmény komplex egyéni feldolgozása, mozgással és ábrázolással történő kombinálása, növelje az önkifejezés hatékonyságát. - A mesék, versek, dúdolók, mondókák megismertetésével az anyanyelvi kompetenciák fejlesztése, erősítése. - Lehetőségek biztosítása az átélt örömök, élmények kommunikációs kifejezésére. - Az irodalmi élmények, átadását kísérje, testbeszéd, mimika, gesztikuláció, tekintettartás, verbális emlékezet, hangulati kifejezés elemi- hangnem, hangtónus. - A gyermekek szókincsébe épüljenek be a mesékből, versekből megismert szófordulatok, szólások, közmondások. - Az élő mese, bábszínház, gyermek színház látogatásával, élményeivel az érdeklődés igényesség építése az irodalmi kultúra iránt. - A könyvtárlátogatásokkal is alakítani a könyvek értékeinek felismerését megbecsülését. - A magyar kultúra és néphagyomány értékeinek tudatos átörökítése, építve a gyermek természetes megnyilvánulásaira, élve a komplexitás lehetőségeivel. - Az irodalmi értékek közvetítésével a család, szülői ház szemlélet és ízlésvilág formálása, tekintettel a világnézeti, etnikai hagyományaikra. - Az óvodapedagógus a 3-4 évesek versanyagát népi mondókákból, rigmusokból és ritmikus zenei hatású játékos versekből állítsa össze. Olyan meséket válasszon, amelynek cselekménye egyszerű, érthető, ritmikus ismétlődések jellemzik. - 4-5 éves gyermekek irodalmi anyagában szerepeljenek vidám, humoros versek, klasszikus, mai magyar költők ritmusélményt nyújtó versei, valamint népi mondókák, állatmesék, népmesék. - 5-6 éves gyermekek vers anyaga gazdagodjon különböző típusú népi mondókákkal, lírai versekkel. Mese anyaguk bővüljön

cselekményesebb népmesékkal, állatmesékkal, novellisztikus-realisztikus mesékkal, klasszikus tündérmesékkal, tréfás és műmesékkal.

3.2.2. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

Válják belső igénnyé, mindennapos örömforrása az irodalmi élménnyel való találkozás. - Várakozással, érdeklődéssel fogadják a népi kultúra értékeit közvetítő élményforrás kínálatát. - Az irodalmi élmények hatása segítse, ösztönözze önkifejezésüket, rejtett érzéseik feldolgozását. - Legyenek képesek megérezni, átélni, kifejezésre juttatni a mesék cselekményeit, fordulatait, hangulatát, humorát. - Legyenek kedvenc meséik, verseik. - Formálódjon ízlésviláguk. - Válogatásukat jellemeze egyéniségükhöz, szükségleteikhez igazodó igényesség. - Az ismert dúdolókat, mondókákat, verseket idézzek fel különböző tevékenységeik során. - Ők maguk is alkossanak ritmikus, mókás, szójátékokat. - Egyéni átélésük, fantáziájuk szerint meséljenek rövid mesét, történetet. - Megélt vers-mese élményhatása jusson kifejezésre, közös bábozás, szituációs játék, dramatizálás során. - Használják a megismert szavakat, kifejezéseket, szófordulatokat, szólásokat, közmondásokat, tréfás mondásokat. - Könyvtár, színházlátogatás során alkalmazkodjanak a helyes viselkedésformához. - Ismerjék meg a könyv, kultúra, a művészet értékeinek megbecsülését. - Érintse meg őket a varázslatos világ bűvölete. - Épüljön ki az irodalom iránt olyan vonzódás és kötődés, ami majd az iskolás évekre is kihat.

3.2.3. Funkcionális eszközök:

Könyvek: mesék, versek, történetek – elbeszélések, mondókák, ringatók, dúdolók, leporellók, lapozgatók. Magyar értelmező kéziszótár Idegen szavak szótára Bábok: kesztyűs, sík, gyűszű, termény, különböző anyagokból barkácsolt, bábtartók, díszletek, paraván - Maszkok, jelmezek, kellékek. - TV, videó, CD lemezek és lejátszó, kazetták. - Diavetítő, diafilmek, képek, fotók

3.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc:

Cél, az ölbeli játékokkal, a népi gyermekdalokkal, az énekes játékok, az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások, juttassák élményhez a gyermekeket. Ének, zene, tánc területén a tehetségek kibontakoztatása. Pozitív, önfeledt élményekhez juttatni a gyermekeket, a zene szabadítsa fel a képességeket, adjon örömet, sikerélményt. A zenei élmények keltsék fel az aktivitást, szabályozzák a feszültséget, teremtsenek nyugalmat. Serkentse a képzeletet, alakítsa a viselkedést.

3.3.1. Feladatok:

A zene iránti érdeklődés felkeltése, befogadásra való képesség megalapozása. A gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének, éneklési készségének, harmonikus, szép mozgásának fejlesztése. A szülőföld értékeinek átörökítése a népzene, a népdal, a néptánc, a népszokások és a népi hangszerek megismertetése által. A népdalok és gyermekdalok éneklése közben fejlődjön hallása, éneklési készsége, ritmusérzéke, harmonikus mozgása. Zenei önkifejezés és kreativitás elősegítése. Óvodapedagógus feladata: - A gyermekek zenei érdeklődésének, zenei ízlésének formálása. - Nyújtson örömet és tegye esztétikailag fogékonyra a közös éneklés. - A dallam a ritmus és a mozgás szépségének felfedeztetése. Ezek kombinálása legyen önkifejezés számára. - A hagyományokat a népdalok éneklése, a népi játékok, a gyermek néptánc által tegye ismertté. - Ismerkedjenek a néptánc alaplépéseivel. - A gyermek zenei képességeinek/ ritmus, éneklés, hallás, mozgás/ és zenei kreativitásának fontos eszközéül szolgáljanak az énekes népi játékok és az igényesen választott kortárs művészeti alkotások. - A zenei alapfogalmak megismerése, a zenei készségek elsajátítása szabadon választott játék közben történjen. - Az ének bátorításával, szabadítsa fel, gyógyítsa ki a félénkségből, gátlásoktól a gyermeket. - Zenevarázs-vizuális tevékenység komplexitása, a gyermek önkifejezésének egyik lehetőségének megvalósítása, biztosítása. - A közös együtt játszással, énekléssel fejlessze a közösségi érzés kompetenciáját. - Szoktassa figyelemre, fegyelemre a gyermeket, tegye alkalmassá a feladatok elvégzésére, fejlessze közösségi érzéseit. - A zenei élmény minden napos lehetőség legyen az óvodában, minél több szabadon választott tevékenység kapcsolódjon hozzá. - Az óvodapedagógus teremtsen arra lehetőséget, hogy egy-egy zenei feladatot többféleképpen lehessen megoldani, fejlessze ezzel is a gyermek, alkotó képességét. - A mondókák, énekek ismételtetése segítse a helyes artikulációt, a szavak szép, pontos kiejtését. - A sokféle énekes játék adjon alkalmat a szókincs bővítésére. - Az óvodapedagógus vegye figyelembe a nemzetiségi, migráns, etnikai kisebbségi nevelésnél a gyermek hovatartozását. - A népjátékok alkalmazásával fejlessze a gyermekek

jellembeli tulajdonságait (ügyesség, bátorság, önuralom, önzetlenség, gyors felfogóképesség, versenyszellem) - Ismertesse meg a gyermekeket életkorukhoz közel álló népi játékokkal, ezek alkalmat adva, nagy indulati töltések átélésére, és az égisz személyiségre gyakorolt fejlesztő hatásának érvényesítésével. - 3-4 évesek: A dalok hangterjedelme ne lépje túl a tiszta kvint távolságot, lehetőleg egyszerű negyed és páros nyolcad ritmusok váltakozásával. A játékok elsősorban egyszerű utánzó mozgással kísért megszemélyesítő szerepjátékok legyenek. Magas - mély reláció, halk – hangos különbségének felismertetése. Motívum-visszhang, egyszerű dallammotívumok visszaénekeltetésével. Hangszerek hangjának, eltérő zörejhangok felismertetése és megkülönböztetése. Fejleszti ritmusérzéküket az egyenletes lüktetés, tempókülönbségek (gyors-lassú) érzékeltetésével, játékos mozdulatokkal. Egyszerű táncmozdulatok utánzásos elsajátítása. Ritmusmotívumok egyszerű beszélt és énekelt-visszatapsoltatása. - 4-5 évesek: A dalok hangterjedelme ne lépje túl a nagy hatótávolságot, hangkészletében lehetőleg ne legyen fél hang. Játékok csoportos jellegűek (körjáték, szerepcserélő, sorgyarapító, párválasztó). Zenei emlékeztük fejlesztése dallamfelismeréssel, dallambújtatással. Egyenletes járás és a tapsolás összhangjának megteremtésével ritmusérzékük fejlesztése. Gyors- lassú tempó tartás képességének alakítása. Ritmushangszerek használatával a szem- kéz koordináció és a finommozgás alakítása. Ritmus és dallam motívum visszatapsoltatása és visszaénekeltetése. Dallamfordulatok kitalálására való ösztönzés. - 5-7 évesek: A negyed, a nyolcad mellett megjelenhet a tizenhatod is. Ismerjenek meg újabb játékformákat (kapus, hidas, sor és ügyességi, esztétikus mozgást igénylő párbjátékok). Gyors- lassú, halk- hangos fogalompárok együtt gyakoroltatása. Dallamfelismertetés kezdő motívumról vagy belső motívumról. Dallambújtatás gyakoroltatása hosszabb és rövidebb egységekkel. Esztétikus, együtemű mozgás fejlesztése, változatos térformák alakítása, játékos táncmozdulatok gyakoroltatása. Tánc közben a zene ritmusának, lüktetésének átvételére motivál. Változatos ütőhangszerek használatával a dalok ritmusához való alkalmazkodás képességének fejlesztése.

3.3.2. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

Törekedjenek a tiszta, pontos éneklésre. - Az ének zene váljék számukra a mindennapi élet részévé felfedezve szépségeit. - Törekedjenek a zenei néphagyományok tovább

adására annak megismertetésével. - Használják a néphagyományokhoz a szorosan kapcsolódó néptánc alaplépéseit. - Próbálgassák kreativitásukat a zene terén, szabadon. - Sajátítsák el és használják a zenei fogalom párokat/ ritmus és dallam/ - Érezzék, hogy a ritmus, a dallam, az egyenletes lüktetés áthatja, mindennapi életüket, legyenek boldogabbak, felszabadultabbak ez által. - Zenehallgatásnál ismerjenek meg olyan dallamokat is, melyek ismeretlenek számukra akár nemzetiségi vagy más okból. - A további fejlődéshez, a feladatok elvégzéséhez érezzék át fontosságát a figyelemnek, fegyelemnek, alakuljon ki náluk a közösségi érzés.

3.3.3. Funkcionális eszközök:

Ritmus (ütő) hangszerek: dob, csörgődob, cintányér, triangulum Dallamhangszerek: metalofon, furulya Népi hangszerek: csörgők, sípok, kereplő, köcsögduda Gépi eszközök: magnetofon, CD lejátszó Egyszerű ízléses, dalos játékokhoz kapcsolódó tárgyak: kosár, bot, kendő, kalap, szoknya, báb

3.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka:

Cél, a gyermekek tér- forma-szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékük, szép iránti fogékonyságuk alakítása. Népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés. A gyermekek élmény és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezésének a lehetőségek biztosítása.

3.4.1. Feladatok:

A 3-7 éves gyermekek alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése, tartalmának, minőségének fejlesztése és szervezeti formáinak biztosítása. Az ábrázolótevékenység a tárgyi világ megismerését, feldolgozását, újraalkotását tegye lehetővé a gyermekek számára. Óvodapedagógus feladata: - Az alkotó tevékenységhez méretben, minőségben megfelelő eszközök, zavartalan, nyugodt hely és a tevékenység befejezéséhez elegendő idő biztosítása. - Az óvodapedagógus ismertesse meg a gyermeket az eszközök használatával, valamint különböző anyagokkal és technikákkal. - Teremtse meg a az egész nap folyamán is a rajzolás, festés, mintázás, agyagformálás, szövés, fonás, és a műalkotásokkal való tevékenykedés lehetőségét. - Lehetőség biztosítása az önkifejezéssel, a környezet esztétikai alakítására, esztétikai élmények befogadására - A gyermek számára maga a tevékenység, a funkció öröme jelentsen élményt. - Párhuzamosan végezhető tevékenységként lehetőséget ad a szabad alkotásra. - A gyermekeket rácsodálkoztatja a szépre, esztétikusra. - A gyermekek által létrehozott alkotást pozitívan értékelje, fogadja el. - A mintázási kedvet különböző természetes

anyagokkal kiegészítőkkel növelje. - A különböző tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítsék a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló, térbeli tájékozódó és rendelkező képességek alakulását a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését. - Minden óvodapedagógus biztosítson lehetőséget egymás munkáinak megismerésére folyosón, lépcsőházban való elhelyezéssel. - Kezdődjön el az esztétikum iránti érzékenység és értékelő-képesség kialakítása, észrevétele, együttesen gyönyörködve a saját alkotásokban, a mű- és népművészeti szépségekben. - A képalakítás jelenjen meg festéssel, zsírkréttával, papírragasztással, nyomattal. - A gyermekek ismerjék meg az anyagok alakíthatóságát nyomkodva, gyurkálva, gömbölyítve, ütögetve, sodorva, simítva, mélyítve, tépegetve, stb. - 3-4 éves gyermekeknek tegye lehetővé, hogy játszva ismerkedhessenek az anyagokkal, eszközökkel és a technikai kivitelezés lehetőségeivel. Megkedvelteti a rajzolás, festés alapjait, a mintázás alaptechnikáját, nyomdázást, tépést, ragasztást. - 4-5 éves gyermekek alkotó-alakító tevékenységét bővítsé. Formálja a képalkotást, megismerteti a vágás, hajtogatás, egyszerűbb fonás, varrás és gyöngyfűzés alapjait. - 5-6-7 éves gyermeknek teremtsen minél több alkalmat közös kompozíció létrehozására, gazdagítsa a technikai megoldásokat és az eszközlehetőségeket. A képalkotás különböző, változatos technikákkal történő készítését erősíti, és megismerteti a szövés technikáját, valamint többféle technikai megoldást igénylő barkácsolást. Segítse a szándékos képalakító tevékenységüket élményeikhez kapcsolódó témákkal, s azokhoz megfelelően illeszkedő technikával. Jelenjen meg a gyermekek rajzában az emberábrázolás, környezet, tárgyak, cselekmények saját elképzelés alapján történő megjelenítése. Tudjanak játékokhoz kelléket, valamint alkalmi ajándéktárgyakat készíteni. Egyénileg dolgozzanak a gyermeknek méretezett szövőkereteken. - Törekedjen arra, hogy a gyermek saját élményein alapuló cselekményes témákban jelenjenek meg a mesék, versek, énekes játékok, ünnepek eseményábrázolása is. - Az óvodapedagógus segítse a gyermekeket a játékok, bábok, játékkellékek készítésében - Papírmerítés, agyagozás, szövés, nemezelés, kasírozás, technikákkal való megismertetés, tevékenykedtetés. - Természetes anyagok felhasználásának, alkalmazásának lehetőségeivel ismertesse meg a gyermekeket. - Váratlan eseményeken alapuló ábrázolási kedvet rugalmasan kezelje. - Tehetségek kibontakoztatása.

3.4.2. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

Képalkotásban egyéni módon tudják megjeleníteni élményeiket, elképzeléseiket. - Bátran, szívesen használják az ábrázolás eszközeit. - Élményeit képes megjeleníteni. -

Vizuális észlelése, megfigyelés, emlékezete korának megfelelő. - Alkotás közben ügyel környezet és saját mag munkája tisztaságára. - Térlátása korának megfelelő. - Vonalvezetése balról jobbra halad. - Szem-kéz mozgása összerendezett. - Tudják alkalmazni mintakövetéssel a technikai eljárásokat, nevezzék meg a színeket, azok sötét és világos árnyalatait. - Emberábrázolásban jelenjenek meg a részformák, esetleg egyszerű mozgások. - Alkossanak képet emlékezet, élmény alapján. - Megfelelően használják az eszközöket, tartsák tisztán azokat, rendelkezzenek helyes ceruzafogással - Megfigyelés után tudjanak formát mintázni, ezek egyéniek, részletezőek legyenek. - Díszítsenek tárgyakat saját elképzelés alapján. - Legyen véleményük saját és társaik "műveiről", műalkotásokról. - Rendelkezzenek koordinált szem- és kézmozgással. - Rácsodálkoznak a szép látványára, tudjanak gyönyörködni benne. - Örülnek alkotásaiknak és a közösen elkészített kompozícióknak.

3.4.3. Funkcionális eszközök:

Színes ceruza, zsírkréta, aszfaltkréta, filctoll, festék, ecset, olló, tű, cérna, különböző minőségű és színű papírok, gipsz, agyag, gyurma, lisztgyurma, homok, kavics, kagyló, csigaház, különböző termések, termények és növények, fonalak, szövőkeret, textil anyagok, gyöngy, gomb, száraztészta, flakonok, dobozkák, papírhengerek, hungarocell, üveg, zacskó, toll, tojás, hurkapálca, rafia, ragasztó.

3.5. Mozgás:

Cél, a gyermek személyiségének sokoldalú fejlesztése, (Testi: erő, ügyesség, állóképesség, gyorsaság, értelmi: gondolkodás, helyzetfelismerő képesség, jellem: akarat, önuralom, bátorság) Az egyéni mozgásigény természetes kielégítésének biztosításával az egyéni fejlődés ütemének nyomon követésével, a gátlásokat feloldva, a mozgáskoordináció, ügyesség fejlesztésével, a gyerekek érzelmi- akarat-értelmi és fizikai képességének és készségének magasabb szintre juttatása. A gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, mozgásigényük kielégítése. Minden gyermek találja meg a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának, legmegfelelőbb tevékenységét.

3.5.1. Feladatok:

Az óvodapedagógus az óvodai nevelés minden napján a gyermekek egészséges fejlődése érdekében teremtsen meg azokat a feltételeket, amelyek elősegítik a biológiai fejlődést, követik a szervezet teherbíró-, ellenálló- és alkalmazkodóképességét, valamint fejlesztik erejüket, ügyességüket, gyorsaságukat és állóképességüket. Óvodapedagógus feladata: -

Használja ki udvar adta lehetőségeinket, ahol nagy tér és mozgásfejlesztő eszközök állnak rendelkezésre a gyermekek. nagymozgásának fejlesztésére (járás, futás, kúszás, mászás). - Biztosítson az óvodapedagógus minél több alkalmat a szabad mozgásra. - A mozgásos tevékenység, s azok eszközeinek mindenkor a gyermekek fejlettségi szintjéhez igazítása. - A gyermekek szabad mozgását a délelőtti és a délutáni udvari játék és séta során is biztosítsa. - A mozgás beépítése természetes módon a gyermekek tevékenységébe. - Mozgásra inspiráló környezet kialakítása, mozgásos tevékenység pozitív megerősítése. - Mozgásos tevékenység lehetőségeinek biztosítása a csoportszobában és az udvaron. - Mozgásos tevékenység anyagának összeállításakor, vegye figyelembe a csoport és az egyéni fejlettség aktuális állapotát. - Odafigyelés a gyermekek optimális terhelésére. - A napi tevékenységek részeként a mindennapos, frissítő mozgás tervezése során elsődlegességet biztosítson a mozgásos játékoknak. - 3-4-5 éves gyermekek mozgásos tevékenysége során a nagymozgás fejlesztésére helyezze a hangsúlyt a játék gyakorlati alkalmazása. - 5-6-7 éves gyermekek mozgása kapjon hangsúlyt az észlelés, alakítás, formaállandóság mozgás közbeni fejlesztése, a finommotorika alakítása és a szabályjáték gyakorlati alkalmazása. - A mindennapi mozgás minden korosztálynak ajánlott, alkalmanként zenés mozgás beiktatásával. - Ismertesse meg a gyermekeket futás, ugrás gyakorlatokkal., dobás gyakorlatokkal, labda gyakorlatokkal. - Minél több egyensúlyozó játék alkalmainak megteremtése, kézi szerek használatával ismertetés a különböző típusú mozgásokhoz. - Támaszgyakorlatokat: csúszás, kúszás, mászás változatos lehetőségeinek biztosítása. - A gyermek szókincsében a mozgás, testséma, és percepcióval kapcsolatos kifejezések beépítése.. - Preventív lábtorna, tartás és lábboltozat javító gyakorlatok beépítése a mindennapi mozgásos tevékenységbe.

3.5.2. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

Szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban. - Ismerik az irányokat, tudnak a térben tájékozódni. - Képesek a sor- és köralakításokra. - Igényli a mindennapos mozgást, mozgása harmonikus, összerendezett. - Térségi tájékozódása kialakult, irányokat meg tud különböztetni. - Ismeri saját testét, testrészeit. - Fizikai erőnléte, állóképessége életkorának megfelelő. - Fejlett az egyensúlyérzéke. - Kialakult a szem-kéz, szem-láb koordinációja. - Ismeri legalább 2-3 kézi eszköz használatát (labda, ugrókötel, karika). együttműködő, segítőkész. - Ismeri csapatjáték szabályait. - Képes alkalmazkodni társaihoz, korához képest fejlett az önuralma, toleráns.

3.5.3. Funkcionális eszközök:

Kézi szerek: kis szőnyegek, különböző méretű labdák, bot, szalag, babzsák, karika, kendő, rongy-labdák, ugrókötelek - Tornafalak, padok, zsámolyok, különböző méretű tornaszőnyegek, mászó háromszög, magasugró állvány, lépegető hengerek, gólyalábak, különböző méretű egyensúlytölcsérek, egyensúlyozó és ugráló labdák, lépegető teknős egyensúlyozáshoz, gördeszkák, akadályjelzők, körkötél, ejtőernyő, trambulinok. - Preventív tartásjavító tornához: hengerek (műanyag, fa), műanyaggolyók, bordásfal (minden csoportba), szalvéta, nagyméretű szőnyegek (mezítláb járáshoz) - Udvari eszközök: rollerek, kerékpárok, labdák, mászófalak, kötelek, gyűrűk, kosárlabdapalánk, röplabdaháló, mászó hengerek, kockák, csúszdák (különböző méret)

3.6. A külső világ tevékeny megismerése:

Cél, a gyermek aktivitása és érdeklődése során szerezzen tapasztalatot a szűkebb és tágabb természeti-emberi –tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakuljon a természethez, az emberi alkotáshoz, tanulja azok védelmét, értékek megőrzését. A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jusson, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Ismerje a szülőföld, az ott élő emberek, hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások értékeit, ismerje meg ezek szeretetét, védelmét is. Alakuljanak ki a környezettudatos viselkedés, és magatartásformák. A minket körülölelő világ mennyiségi, formai összefüggéseinek felfedeztetése, megtapasztalása. A logikus gondolkodás megalapozása. Érdekes, a gyermekek kíváncsiságára építő problémahelyzetek teremtése.

3.6.1. Feladatok:

A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek birtokába jusson a gyermek, és azokat tevékenységeiben alkalmazza. Ismerje fel a mennyiségi, alak, nagyság béli és téri viszonyokat. Alakuljon ítélőképessége, fejlődjön tér, sík és mennyiség szemlélete. Fejlődjön megfigyelő és gondolkodásképesége, a környezettel való harmonikus együttélése. Cselekvési képességek, kompetenciák alapozása, kialakítása. Közvetlen élményeken alapuló tevékenység hatására fejlődjön a gyermek érzékenysége, alapozódjon meg a természettel együtt élni tudó, és a természetet védő ember szokása.

Óvodapedagógus feladata:

- Tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését.

- Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközt a spontán és szervezett tapasztalat és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és biztonságos életvitel szokásainak alakítására.
- Az új ismereteket a gyermekek spontán érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire, megismerési vágyára építse, élményeikre, tapasztalataikra támaszkodjon.
- Változatos tevékenységeket biztosít a felfedezésre, megfigyelésre, megismerésre. - Ünnepek, és hagyományörzés formájában közvetíti az egyetemes és a népi kultúra értékeit, hagyományait.
- Felfedeztetni a környezet szépségét, harmóniáját.
- Megismerteti a környezetvédelem alapjait. - Környezetbarát szokások megalapozása. - Helyezzen hangsúlyt a környezet tudatos magatartásformálás alapozására, alakítására. - Környezet tudatos nevelését gazdagítsa a „Zöld óvoda” és „Madárbarát óvoda” program. - Biztosítja az ismeretek sokszínű gyakorlását, alkalmazását.
- Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességének fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában
- Az udvaron lehetőséget biztosít a kertgondozásra, ehhez megteremti a feltételeket. - Növények, állatok fejlődéséről, gondozásáról, hasznáról, ismereteket nyújt.
- Terepgyakorlatokat szervez, ahol a természettudományos ismeretek mellett az élővilág, az életközösségek, megismertetésére motivál, észre véteti a legapróbb növényt, rovar, meghallatja a madarak hangját, más állatok neszeit.
- Természeti kincsek gyűjtésére motivál.
- Elemi közlekedési szabályokat gyakoroltat, közlekedési eszközökkel ismerteti meg a gyermekeket.
- Játék során adódó spontán matematikai helyzetek kihasználása.
- Matematikai fogalmak, kifejezések, összefüggések megismertetése, megtapasztaltatása. - Érdekes, a gyermekek kíváncsiságára építő problémahelyzetek teremtése.
- A gyermekek egyéni feladatmegoldásának meghallgatása, a sajátos logika elfogadása.
- A matematikai osztályozás, halmazokkal végzett feladatoknál a matematikai ítéletek megnevezése.
- Térbeli viszonyok, az irányok és helyzetek pontos megnevezése.
- Számfogalom előkészítése, megalapozása.
- Tapasztalatszerzés a geometria körében.
- Tájékozódás a térben és a síkban.
- Az óvodapedagógus segítse elő a gyermekek önálló vélemény alkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

- A gyermekek a közvetlen környezetükben érzékeljék a környezet esztétikumát: hangokat, színeket, illatokat, formákat, az élet ritmikusságát.

- A 3-4 éves gyermekek az óvoda elfogadása, megszeretése után ismerkedjenek az óvoda közvetlen környezetével. Figyeljék meg az évszakok szépségét, színeit, jelenségeit, időjárását, növényeit. Gyűjtsenek terméseket, kavicsokat, leveleket Beszélgessenek a család tagjairól. Beszélgessenek a környezetben látható formákról, nagyságbeli, mennyiségi jellemzőkről. Ismerkedjenek meg néhány háziállattal, virággal, gyümölccsel, zöldségfélével. Ismerkedjenek meg a testükkel, annak részeivel, s az orvos gyógyító munkájával.

- Az óvodapedagógus a 4-5 éves gyermekek tapasztalat- és élményszerző sétáit az óvoda környezetében szervezze meg. Tudjanak gyönyörködni az évszakok növényeiben. Gyűjtsenek terméseket, és azokat hasznosítsák az óvodapedagógus segítségével. Az óvónő törekedjen a megfigyelések, gyűjtőmunkák gazdagítására, differenciálására Végezzenek rügyeztetést, magvak csíráztatását, hajtatást. Tudják bemutatni családtagjaikat hozott képek alapján. Gyakorolják a gyalogos közlekedés szabályait. Ismerjenek meg háziállatokat, madarakat, bogarakat. Hasonlítsanak össze, válogassanak, szín, alak, más tulajdonság alapján. Mérjenek össze tárgyakat hosszúságuk, tömegük, űrtartalmuk szerint.

- Az 5-6-7 éves gyermekek ismerjék meg az óvoda tágabb környezetét. Figyeljék meg az évszakok szépségét a színjeik árnyalatát, a környezet szennyeződéseit (víz, levegő, föld), a növények fejlődési feltételeit. Keressenek összefüggéseket az időjárás és az emberek tevékenysége között. Ismerkedjenek meg néhány mezei virággal vadon termő növényvel, fűszer és gyógynövényvel. Emlékezzenek meg az állatok napjáról, (október 4.), a víz világnapjáról (március 20.) és a Föld napjáról (április 22.). Bővítsék az állatokról szerzett ismereteiket: erdők-mezők madarai; hazai erdők, vizek állatai; állatkertben élő állatok. Bővítsék közlekedési ismereteiket: figyeljék meg a megkülönböztetett jelzésű járműveket a közlekedésben. Ismerkedjenek meg a napok, napszakok nevével. Rendezzenek sorba tárgyakat, személyeket, halmazokat mennyiségi tulajdonságok vagy felismert szabályosság szerint. Készítsenek sorozatokat mennyiségi tulajdonságok szerint. Mérjenek össze tárgyakat magasság, hosszúság szélesség, vastagság, bőség szerint. Párosítás, többkevesebb-ugyanannyi fogalmával ismerkedjenek meg. Különböztessék meg és azonosítsák az irányokat: alá-fölé, mellé, jobbra-balra, alatt-fölött, között, mellett.

3.6.2. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

Tudják személyi adataikat: név lakcím életkor; szülők neve, foglalkozása; testvérek neve -
Nevezzék meg saját testrészeit, érzékszerveiket.

- Tudják az évszakok nevét, jellemzőit a napok nevét, sorrendjét, napszakait.
- Ismerjék néhány környezetükben levő épület funkcióját.
- Nevezzék meg a közlekedés eszközeit, néhány alapvető szabályát.
- Ismerjék a színeket.
- Helyezzék főbb csoportjaikba az élőlényeket: ember, állat növény.
- Tudjanak alapvető növény- és állatgondozási műveletekről.
- Vegyenek részt elemi természetvédelmi tevékenységekben (téli madárvédelem, élőlények óvása).
- Válogassanak alakzatokat, tárgyakat, élőlényeket szempontok alapján.
- Jól használják a megismert kifejezéseket.
- Hasonlítsanak össze mennyiségeket: több, kevesebb, ugyanannyi; hosszabb, rövidebb, ugyanolyan hosszú; magasabb, alacsonyabb, szélesebb, keskenyebb.
- Meg tudják számolni a tárgyakat legalább 10-ig. Össze tudják hasonlítani mennyiség, nagyság forma szín szerint.
- Meg tudják különböztetni a jobbra, balra irányokat, értik a helyeket kifejező névutókat.
- Ki tudják válogatni a síkbeli alakzatokat tulajdonságaik szerint.
- Ismerik a térbeli alakzatok közül a kockát, esetleg gömb, téglatest.

3.6.3. Funkcionális eszközök:

Minimat készlet, színes rudak készlete, logikai készlet, filctáblák, manipulációs lapok, munkalapok (feladatlapok), foglalkoztató füzetek, könyvek, óvónő által készített kiegészítő eszközök, mágnes tábla, színes számolópálca, tanulói kártyakészlet, különféle képességfejlesztő eszközök, logikai fejlesztő játékcsalád, planétás kártyasorozat (család , növények),növények-,állatok-,emberek-,közlekedés- világa kártyák, diavetítő, diapozitív-sorozat, diafilmek.

3.7. Munka jellegű tevékenységek:

A tevékenység célja a gyermeki munka megszerettetésén keresztül készségek, képességek, kompetenciák alakítása. Értsék meg, mit várunk el tőlük, sajátítsák el az eszközök célszerű használatát, alakuljon ki összpontosítási képességük, munkaszervezési képességük. Alakuljon ki önállóságuk, önértékelésük, önbizalmuk, kitartásuk. Alakuljon ki felelősségérzetük, feladattudatuk. A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű

játékos tevékenység -az önkiszolgálás, segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önállótevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás. A gyermek, munka jellegű tevékenysége, örömmel és szívesen - végzett aktív tevékenység. A tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok (mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság) alakításának fontos lehetősége. A közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

3.7.1. Feladatok:

A különböző típusú munkajellegű tevékenységek tervezése és azok feltételének biztosítása. A gyermeki munka, folyamatos, reális a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelése. A munka jellegű tevékenységekbe játékos elemek beépítése.

Óvodapedagógus feladata:

- A gyermekek végezzenek szívesen játékból kibontakozó és szükségleteikből fakadó munkajellegű tevékenységeket, elsősorban önmagukért és a közösségért.
- Az óvodapedagógus mindegyik munkafajtánál adjon mintát az eszközök használatához és a munkafázisok sorrendiségének megismeréséhez.
- Az értékelés legyen buzdító, megerősítő, hogy a gyermekekben pozitív viszony alakuljon ki a rendszeres munkavégzéshez.
- Mindhárom korcsoportnál nagy jelentőségű az önkiszolgálás, testápolás, öltözködés, étkezés környezet gondozás.
- Az óvodapedagógusa 3-4 éves óvodásokat is vonja be az alkalomszerű munkába, ami lehet esetleges, de lehet szabályosan ismétlődő. A szabályosan ismétlődő mindennapi munka a rend fenntartásáért végzett tevékenységek.
- Az óvodapedagógus tervezze meg az egyéni megbízások lehetőségeit: információk közvetítése, kisebbek és egymás segítése, jeles napok előkészítése.
- A gyermekek működjenek közre az élősarok gondozásában, az óvodaudvar tisztántartásában.
- Az óvodapedagógus segítségével a gyermekek gondozzanak madáretetőt és gyűjtsenek madáreledelt.
- Étkezéshez ízlésesen, esztétikusan terítsenek, töltsenek folyadékot. Étkezés után a szokásrendnek megfelelően tegyenek mindent a helyére.

- Végezzenek önállóan környezetszépítő munkát: játékok, polcok tisztítása; sütés nélküli édességek, vitaminsaláta előkészítése.
- Segítsenek egymásnak és a kisebbeknek kérésre és önálló indíttatásra.
- Növények gondozásának megismertetése, alkalmazására motiválás: öntözés, átültetés, szaporítás, csíráztatás, hajtás.
- Kerti munkák szervezése, közben a növények növekedésének, fejlődésének, a fejlődésükhöz szükséges feltételek megteremtésének megfigyelése.
- A munka értékelése legyen folyamatos, konkrét, reális, a gyermekekhez mérten fejlesztő hatású.
- Differenciálás elvének érvényesítése a feladatátadáskor.
- Megfelelő hely és idő biztosítása a munka elvégzésére a folyamatosság érdekében.
- A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

3.7.2. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelő feladatokat tudnak végezni.
- Megbízásaikat pontosan teljesítik.
 - Szívesen vállalkoznak egyéni megbízások elvégzésére.
 - Felismerik a segítségadás lehetőségeit.
 - Ismerik a szerszámok, munkaeszközök tárolási helyét, azok használatát.
 - Képesek az eszközök megóvására és saját testi épségük megőrzésére.
 - Közösségi munkák: Közösségért végzett munkák vállalásánál megjelenik helyes önértékelésük, önbizalmuk, közösségért való tevékenykedés öröme. Naposi feladatokat önállóan, pontosan végzik. Terítésnél ügyelnek az eszközök esztétikus elhelyezésére is. Felelősi munkákat szívesen vállalnak, és önállóan teljesítik. A környezet rendjének megőrzésére ügyelnek, segítenek annak tisztán tartására. Vigyáznak játékaikra, és rendben tartják azokat. Munkajellegű tevékenységeiket a felelősségérzet, a feladattudat és a kitartás jellemzi. - A környezettudatos viselkedés megalapozását segítő munkák: A szemetet szelektíven helyezik el az adott gyűjtőkben. Szívesen segítenek a falevelek összegyűjtésében, komposztálásában. A virágokat nem tépik le, hagyják az eredeti szépségükben. Szívesen ápolják a növényeket csoportszobába, udvaron egyaránt. Télen gondoskodnak a madarak táplálékáról. - Alkalomszerű munkák: Pontosán megértik mit várunk el tőlük, és azt önállóan teljesítik. Bonyolultabb feladatokat is örömmel végeznek el és annak szervezésében is önállóak. Időnként olyan megbízásoknak is eleget tesznek,

amelyek otthoni előkészületet is igényelnek. - Önkiszolgáló tevékenységek: Testápolással kapcsolatos munkafolyamatokat önállóan, szükség szerint elvégzik. Étkezésnél helyesen használják az evőeszközöket. Önkiszolgáló tevékenységekre fordított idő fejlettségük növekedésével arányosan csökken.

3.7.3. Funkcionális eszközök:

Étkezés – önkiszolgálás, naposi munka eszközei: Szalvéta, szalvétás kistál, szalvétatartó, tányérok, evőeszközök, poharak, kancsók, terítők, kenyérkosár, asztaltörölő, Takarítóeszközök: Gyermekméretű seprű, lapát, felmosó, törölgető rongy. Élősarok eszközei: Kosarak, tálak, tálcák, cserepek, virágládák, locsolókanna, virágföld, kislapát. Udvari eszközök: Gyermekméretű lombsöprű, vesszőkosár, védőkesztyű

3.8. Tevékenységben megvalósuló tanulás:

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, sétákon, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése. A tanulás lehetséges formái az óvodában: - az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás szokások alakítása, - a spontán játékos tapasztalatszerzés; - a játékos cselekvéses tanulás; - a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés - az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés; - a gyakorlati problémamegoldás. Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire. E tevékenység célja a gyermekek tanulás- és tudás iránti vágyának felébresztése és kielégítése, a megismerési képességek fejlesztése, a tapasztalatszerzés és gondolkodás örömeinek átélése az egész nap folyamán adódó tevékenységeken keresztül. Az alapkultúrtechnikák, elsajátításához szükséges készségek, képességek fejlesztése. Az ismeretek adekvált alkalmazására, felhasználására felkészítés, a gyermekek kompetenciáinak alakítása. Az ismeretlen iránti érdeklődési kedv fenntartása, a tanulni vágyás megalapozása.

3.8.1. Feladatok:

A gyermekek cselekvő aktivitásra készítése a sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalási lehetőségek biztosításával. Ismeretek átadása, bővítése, a tanuláshoz szükséges alapkészségek, képességek, kulcskompetenciák fejlesztése. A gyermekek egyéni fejlődési ütemét, képességét, tehetségét, szociokulturális háttérét figyelembe vevő, valamint hátrányos helyzetből való felzárkóztatást elősegítő nevelőmunka. Az anyanyelvi nevelés egész programunkat és nevelő munkánkat hassa át.

Óvodapedagógus feladata:

- Az óvodapedagógus a gyermekek megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntelen figyelmére támaszkodva irányítsa a tapasztalat- és ismeretszerzés folyamatát. - A gyermekek tevékenységi, megismerési vágyának kielégítése.
- Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése mellett, építsen a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire, biztosítsa a felfedezés lehetőségét, kreativitásának erősítését.
- Változatos, a gyermekek cselekvő aktivitására épülő, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása.
- Szokások alakítása, utánzásos minta és modellkövetéses magatartással és viselkedéssel. - Spontán, játékos helyzetek kihasználása.
- Gyermeki kérdésekre épülő ismeretátadás lehetőségének kiaknázása. - Gyakorlati probléma megoldására ösztönző helyzetek megteremtése.
- Egyéni fejlődési, érési ütem figyelembe vétele a tevékenység felkínálása során. - Személyre szabottan pozitív értékeléssel segíteni a gyermekek személyiségének kibontakoztatását.
- Kiemelkedő képességű, tehetséges gyermekek felismerése és fejlesztése.
- Komplex művészeti fejlesztés: az alkotás fejlesztő hatásának tudatos alkalmazása, beépítése a tanulási folyamatba.
- Kooperatív technikák: az együttműködésen, egyenlő részvételen és felelősségvállaláson, alapuló közös munka. - Integráció: különböző kultúrákban szocializálódott, valamint sajátos nevelési igényű gyermekek együttnevelése.

- Megfigyelésen alapuló megismerési eljárások alkalmazása, mely alkalmas az adott pillanat értékelésére.
- A fejlődés nyomon követése adja meg a fejlesztés szükséges irányát
- SNI gyermekek fejlesztése speciális szakemberek segítségével.
- A tanulás cselekvésre, szemléletes helyzetekben szerzett konkrét tapasztalatokra épüljön.
- Tehetségek kibontakoztatását segítse.
- Hátrányos helyzetből induló gyermekek felzárkóztatása, kompenzálása.
- Az óvodapedagógus segítse elő, hogy minden gyermek önmaga lehetőségeihez képest fejlődjék, ezért egyéni fejlettségüknek megfelelően differenciáljon.
- Az óvodapedagógus törekedjen módszertani sokszínűsége, kooperatív technikák alkalmazására: együttműködésen, egyenlő részvételen, és felelősségvállaláson alapuló közös munka.
- A gyermekeket sok buzdítással, dicsérettel, pozitív megerősítéssel ösztönözzük az önfeledt, boldog tevékenykedésre, ezért az óvónő törekedjen arra, hogy mindegyik gyermek minden nap kapjon valamilyen pozitív megerősítést.
- Biztosítsa az óvoda-iskola átmenet megkönnyítését, a differenciálást, a játék elsődlegességét, valamint az együttműködő, felelősséget vállaló óvodai normákat.
- Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

3.8.2. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Tudjanak önállóan, konkrét, elemi, ismert jelenségek esetében következtetni, ítéletet alkotni. - A gyermekek érdeklődően, bátran kérdeznek.
- Szívesen vesznek részt a tervezett, szervezett, kezdeményezett, irányított játékokban, tevékenységekben.
 - Tanuláshoz szükséges kompetenciáik koruknak megfelelően fejlettek.
 - A részképesség és tanulási zavaros gyermekek időben megfelelő szakemberekhez kerülnek. - A tehetséges gyermekek is megtalálják a kiemelkedő képességüknek megfelelő tevékenységet.
 - Önállóan végezzenek megfigyeléseket, ismerjék fel a jelenségeket változásukban is.
 - Legyenek képesek konkrét összefüggések, ok-okozati viszonyok felfedezésére.
 - Törekedjenek többféle megoldás keresésére.
 - Legyenek képesek gondolataikat érthetően szavakba, mondatokba foglalni.
 - Tudják elkülöníteni a mese és a valóság elemeit.
 - Ismerjék fel saját értékeiket, alakuljon ki feladattudatuk.

- Szándékos figyelmük időtartama érje el a 10-15 percet

3.8.3. Funkcionális eszközök:

Tapasztaláshoz, cselekedtetéshez szükséges eszközök: nagyítók, kb. anyagok, képek, könyvek, kb. használati tárgyak, eszközök, kártyák, memória játékok, társas játékok, dominó, bogárnéző, tóvizsgáló készlet, hangyamegfigyelő farm, a gyermek közvetlen környezetének megtapasztalását, megismerését elősegítő tárgyak, eszközök.

3.9. Hitéleti nevelés:

„Közeledjetek az Istenhez, és ő közeledni fog hozzátok” (Jakab 4:8)

Alapja a Keresztyén nevelésünk szellemisége, mint ahogy az értelem fejlesztése, az óvoda egész napját áthatja. Ez nem oldható meg egy héten egyszer a Bibliából vett történetek elmondásával. A történetekben megismert értékeket, a bibliai igazságokat a nevelők személyes életpéldájának megismerésével, a szokás-, és szabályrendszer formálásával a mindennapokban adjuk át a nevelés eszközeivel, és nem tanítással. A játék szituációban jelentkező helyzeteket, a természeti jelenségek észrevételét, az étkezéshez és a lefekvéshez kapcsolódó imát, a hiányzó gyermekért való aggodást, a szülők várását éppen úgy áthatják ezek az értékek. (figyelem, türelem, hála, szeretet...stb.) Az óvodáskor az a legfogékonyabb időszak, amikor egy egész életre meghatározó, biztonságot adó lehet Isten közelségének élménye.

3.9.1. A hitéleti nevelés célja:

- A mindenható Isten szeretetének, kegyelmének és jóságának megéreztetése
- A gyermekeknek belső igényévé váljon, hogy állandó kapcsolatban álljanak az Úrral
- Örömeiket, félelmeiket, kudarcaikat az Úr elé vigyék

3.9.2. A hitéleti nevelés feladata:

- Isten tetteire, megváltó munkájára való érdeklődés felkeltése
- Imádságra nevelés: az imádkozás formájának, szokásrendszerének megismertetése (összekulcsolt kéz, elcsendesedés, külső ingerek kizárása)
- Váljon természetessé a gyermekek számára, hogy Isten életünk minden percében jelen van

3.9.3. Az lelkész- hitoktató feladata:

- A bibliai történetek átgondolt, változatos, érdekes továbbadása

- A bibliai történetek valódi üzenetének átadása
- Törekedjen arra, hogy a bibliai történetek tartalmi, formai felépítése illeszkedjék az óvodáskorú gyermek alapvető tevékenységi formáihoz (játék, munka, tanulás)
- Vegye figyelembe a történetek kiválasztásánál a gyermekek életkorát, fejlettségi szintjét, a csoport aktuális problémáit, eredményeit és az ünnepek aktualitását
- A történet elmondásának öt „arany szabálya”: (Gyökössi Endre nyomán) 1. Igeszerűen (a teljes Szentírással összhangban). 2. Egyszerűen 3. Dramatikus eszközöket használva, a gyermek érdeklődését fenntartva 4. Átéléssel („éljük” mi is, és az alakok is). 5. Szemléltetve (láttassuk a gyermekkel azt, amiről szó van – szemléltető eszközökkel)
- A kiválasztott történet ne keltsen félelmet a gyermekben, és mindig pozitív érzelmi töltettel rendelkezzen, tehát Isten gondoskodó szeretetét hangsúlyozza

3.9.4. Az óvodapedagógus feladata:

- Az imádság elfogadó, őszinte légkörének kialakítása
- A hittan foglalkozás csendes, meghitt légkörének megteremtése, a feltételek biztosítása
- A gyermek Biblia elérhetővé tétele, jól elkülönülve a mesekönyvektől
- Lehetőség biztosítása, hogy a gyermekek a jól ismert történeteket tevékenységeikben megjeleníthessék (dramatizálás, vizualitás, játék)
- Mindennapos gyermekáhitatok tartása (szervezése)
- Hálaadás, kérés helyes formájának megismertetése
- Annak megértetése, megéreztetése, hogy Isten mindenkit olyannak szeret, amilyen, és számára mindenki egyformán fontos
- A tanult gyermekénekek ismétlése, gyakorlása

3.9.5. Az óvodapedagógussal szemben támasztott elvárások:

- Bibliai történetek alapos ismerete
- Rendszeres imádkozás • Áhítatokon való részvétel
- Hittanfoglalkozáson való részvétel
- Hívó életvitel

3.9.6. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekekben alakuljon ki a 3-7 éves gyermek szintjének megfelelő Istenkép
- Tudják, hogy a Biblia szent könyv, Isten ígését tartalmazza
- Ismerjenek bibliai történeteket

- Ismerjenek egyházi énekeket, tudják, hogy az ének Isten dicséretére történik
- Tudják, hogy a templom Isten háza és annak megfelelően kell ott viselkedni
- Tudják, hogy ezt a világot Isten teremtette, minket is ő alkotott
- Alakuljon ki bennük Jézus Krisztussal való kapcsolatteremtés igénye- az imádság
- Jelenjen meg az életükben a keresztyén erkölcsi magatartás egy – két jellemzője

4. Fejlődési jellemzők:

4.1. A gyermek óvodába lépéséhez szükséges fejlettség:

- Nappalra megbízható szobatisztaság
- Kapcsolatteremtési készség megléte
- Ki tudja fejezni szükségleteit, érthető és értő kommunikációs készség
- Egyedül képes a poharat, kanalat használni
- Próbálkozik az önálló öltözködéssel
- Rövidebb időre képes elválni az édesanyjától
- Keresi a kortársak társaságát
- Képes alapvető szabályokat elfogadni

4.2. A gyermek iskolába lépéséhez szükséges fejlettség:

Programunk elkészítésekor tevékenységterületenként és az óvodai nevelési feladatok részletezésénél a „Fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére...” címszavak alatt fogalmaztuk meg részletesen e kritériumokat, hogy céljainkkal, feladatainkkal könnyebben összevethetővé váljanak. Az iskolakezdéshez szükséges feltételek összefoglalása

4.2.1. Az iskolakezdés formai, adminisztratív feltételei:

- Aki az adott év augusztus 31-ig betölti a 6. életévét, annak kötelező iskolába mennie.
- Ezen kötelezettség alól a szülők kérhetnek felmentést. A felmentést adó szerv a fővárosi és megyei kormányhivatal általános illetékességgel eljáró járási hivatala.
- A kérelmet benyújtó személy lakhelyénél, illetve tartózkodási helyénél illetékes kormányhivatal fogja intézni az eljárást.
- Az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérését tanúsító igazolás: Óvodai szakvélemény megléte, akinek van Nevelési Tanácsadó, Szakértői Bizottság szakvéleménye
- Az iskola által kért személyes adatokat igazoló iratok, melyek a beiratkozáshoz szükségesek. (születési anyakönyvi kivonat, lakcím kártya, TAJ- kártya)

- Az iskolakezdéshez szükséges tartalmi feltételek: Az iskolai tanulmányok megkezdésének testi, lelki és szociális kritériumai vannak, melyek közül egyik sem hanyagolható el, mindegyik egyformán szükséges az eredményes kezdéshez.

4.2.2. Biológiai jellemzők:

- Optimális testi fejlettség (testalkat változása, fogváltás megkezdése) és egészségi állapot.
 - Idegrendszer megfelelő érettsége, mely magába foglalja a nagy és finom mozgások, valamint látás-kézmozgás összerendezettségét, figyelem összpontosítás képességét terhelhető legyen, ne legyen fáradékony.
 - - Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.
- Pszichés alkalmasság kritériumai:
- A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek.
 - Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. (téri észlelés, vizuális és az akusztikus differenciáció, téri tájékozottság, a térbeli mozgásfejlettség, a testséma kialakulása.)
 - Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama: a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
 - Megjelenik a tanulása alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele.
 - A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.
 - Egészségesen fejlődő gyermek érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél: gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni. Minden szófajt használ: mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek), végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
 - Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről: tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri.

4.2.3. Szociális érettség:

- Képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival szemben
- Képes egyre több szabályhoz alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségleteit.

- Feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg.
- Kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.
- A sajátos nevelési igényű, halmozottan hátrányos küzdő gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett korrekció mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.

4.3. Fejlődés nyomon követése:

Minden gyermekről egyéni fejlődési napló és egyéni fejlesztési terv készül. A gyermekek fejlődését követjük óvodába lépéstől az iskolakezdésig. Megfigyeléseinket folyamatosan rögzítjük. A gyermekek fejlődésével kapcsolatos információkat, dokumentumokat a gyermek személyiségdossziájában tároljuk. Ide kerül a gyermek valamely szakszolgálat által készített szakvéleménye is. Az óvodapedagógus a rögzített információkat folyamatosan használja fel munkája során. A gyermekek fejlődésének nyomon követése, nyomtatott formában rögzített.

5. Az óvoda nevelési feladataink

“Nem tudjátok, hogy testetek a bennetek lakó Szentlélek temploma, akit Istentől kaptatok?”

I.Kor.6;19

5.1. Egészséges életmód alakítása, egészségnevelés, egészségfejlesztés:

Az egészségre nevelés kiemelt területei:

- az egészséges táplálkozás,
- a mindennapos testnevelés, testmozgás,
- a testi és lelki egészség fejlesztése,
- a viselkedési függőségek megelőzése
- a bántalmazás és erőszak megelőzése,
- a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás,
- a személyi higiéné

5.2. Az egészséges életmód alakításának alapja:

- Isten ajándéka a gyermek
- Minden gyermek egészsége, testi- lelki jóléte ugyanolyan fontos
- A gyermek testi fejlődésének elősegítése, edzése, óvása
- A környezettudatos magatartás egyéni felelősségünk,
- Mozgásigényének kielégítése

- A gondozásnak meghatározó ereje van a gyermek-felnőtt kapcsolatban

5.3. Az egészséges életmód alakításának célja:

- A fizikai állapot védelme, edzése
- Az egészség megőrzése, a jó közérzet kialakítása
- Helyes életritmus kialakítása
- Az egészségtudatos magatartásra nevelés
- A szervezet ellenálló képességének növelése, betegségmegelőzés
- A gyermek biológiai szükségleteinek, komfortérzetének biztosítása
- Pozitív viszonyulás kialakítása az ember és környezete iránt

5.4. Az egészséges életmód alakításának feladatai:

- Egészségük védelme, óvása, megőrzése
- Mindennapos megfelelő testedzés és mozgás biztosítása
- Intenzív mozgásörömet biztosító szabadlevegőn történő játék biztosítása
- A testápolási szokások, személyi higiéné kialakítása (helyes kézmosás elsajátítása, wc papír használat)

A nyugodt alvás és pihenés szükségletének kielégítéséhez szükséges körülmények kialakítása

- Balesetveszélytől mentes, egészséges környezet biztosítása
- Biztonságérzetének, jó közérzetének biztosítása
- Megfelelő szokásrendszer kialakítása, a gondozási teendők fejlesztése (Wc használat, kézmosás, helyes orrfújás, öltözködés)
- A gyermek önállóságra szoktatása
- Egészségmegőrző magatartásformák szokásainak kialakítása

Az óvodapedagógusok, dajkák feladatai

- Kísérje figyelemmel a gyermekek egészségi állapotát
- Tájékoztassa a szülőket az esetleges változásokról, a változásokat jelezze az óvoda orvosának, védőnőjének
- Segítse a rendszeres (évente egyszeri) szűrések zökkenőmentes lebonyolítását (látás, hallás, fogászat stb.);
- Folyamatosan kísérje figyelemmel a gyermekek egészséges életmód szokásainak gyakorlásával kapcsolatos tevékenységét
- Biztosítsa a táplálkozás kiegészítését változatos formában feldolgozott nyers zöldségekkel, gyümölcsökkel, magok, teák, víz fogyasztásával

- A balesetek megelőzése érdekében jelezze az eszközök, használati tárgyak meghibásodását
- Alakítsa ki a gyermekekben saját testi épségük megőrzését, társaik testi épségének védelmét.

5.5. Az óvodapedagógussal, dajkákkal szemben támasztott elvárások:

- Legyen elkötelezett az egészségnevelésre a nevelőtestület valamennyi tagja
- Folyamatosan figyelje a gyermek fejlődését, működjön együtt a védőnővel
- A megfelelő szakember bevonásával speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása
- Ismerje meg a családi szokásokat
- Az együtt működés érdekében alakítson ki és ápoljon a családokkal jó viszonyt
- Az élet tiszteletében viselkedése legyen példamutató
- Viselkedésével alakítsa ki csoportjában a lelki egészséget megőrző, biztonságot nyújtó, elfogadó, szereteteli környezetet
- Személyes kompetenciáit folyamatosan fejlessze a gyermekek testi- lelki egészségmegőrzésének érdekében

5.6. Az egészségnevelés, egészségfejlesztés:

20/2012. EMMI-rendelet 128.§ alapján, mely bevezeti az óvodai teljes körű egészségfejlesztés fogalmát és részletszabályait.

Ez alapján a nevelési-oktatási intézményekben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi- lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben. Az intézményekben folyó teljes körű egészségfejlesztés figyelembe veszi a gyermekek biológiai, társadalmi, életkori sajátosságait és beilleszthető az intézményben megvalósuló átfogó prevenciós programokba.

5.7. Az egészségfejlesztési program beépítése az intézmény dokumentumaiba:

- A pedagógiai program tartalmazza az egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatokat.
- A házirend is a teljes körű egészségfejlesztést szolgálja, az ebben meghatározottak betartása az intézményben tartózkodókra is vonatkozik (Szülők, nem óvodai dolgozók, stb.)
- Az SZMSZ tartalmazza a gyermekek egészségét veszélyeztető helyzetek kezelésére irányuló eljárásrendet.
- A balesetvédelmi szabályokat az SZMSZ és a csoportnapló tartalmazza.

- A csoportnaplóban, projekt tervekben nyomon követhető a program megvalósulása, és értékelése.

5.8.Mozgás: A mozgás fontos szerepet tölt be a 3-7 éves gyermek fejlődésében. A gyermekek képessége, mozgásigénye és teherbírása többféle és változó, ezért figyelembe kell venni az életkori sajátosságokat és a személyiségjegyeket. A mozgások tekintetében minden gyermeknek van előképzettsége, tapasztalata, amire tovább lehet építeni. Az óvodába kerülő gyermekek szívesen, örömmel mozognak. Saját testük és mozgásos képességeik megismerése segíti az „én tudat” fejlődését, a „szociális én” erősödését. A közös mozgás során fejlődik önuralmuk, együttműködő és tolerancia képességük. A változatos mozgásformák biztosításával tapasztalatokat szereznek képességeikről.

Tevékenység	Eszközök	Időtartam
Szabad játék	Változatos mozgásfejlesztő eszközök	Egész tanév, folyamatos
Mozgásos játékok	Fejlesztő játékok	Napi rendszerességgel
Szervezett mozgás	Tornaszerek	Heti egy alkalom
Tartásjavító, preventív lábtorna		Napi szinten, igény szerint
Gondozás. önkiszolgálás	Mindennapi használati eszközök	Mindennapos tevékenykedés az egész tanév folyamán
Környezeti nevelés, ismeretszerző séták	Kényelmes, réteges öltözet Kényelmes cipő	Az egész tanév során
Szülőkkel közös mozgásos programok	Óvoda udvara és közvetlen környezete, sportszerek, labdák, padok....	Az aktualitásoknak megfelelő időpontokban

5.9.Testünk: A 3-7 éves gyermekek tapasztalás segítségével ismerkednek saját testükkel: meg lévő ismereteikre építve, azokat folyamatosan bővítve a szabad játékban,

szituációs játékok, mozgások, mozgással kísért versek, mondókák, tevékenységek során.

Tevékenység	Eszköz	Időtartam
Testrészek: - szituációs játékok - tükör játékok, önmaga felismerése, társ tükrözése - mozgással kísért versek, mondókák megismerése, mondogatása, mutatása - „Keresd meg!” játék	Tükör, játékok	Egész évben, folyamatos
Testfogalom: - hiányzó testrész pótlása - emberforma összeállítása - arc kirakása – emberábrázolás	Puzzle, papírok, olló, ragasztó, festék	Egész évben, folyamatos
Érzékszervek-érzékelő játékok Látást fejlesztő játékok pl.: - Mozgó világ - Visszajött levél - Vakjáték Ízlelést fejlesztő játékok: - „ Mit kóstoltál?” - Játszunk? - Természetesen	Ételek, italok Tárgyak, különböző anyagokból Környezet hangjai kazetta Hangszerek Különböző formájú tárgyak, termékek Különböző hőmérsékletű étel, ital, víz	Egész évben, folyamatos
Hallásfejlesztő játékok: - a természet hangjainak felismerése - egymás hangjának felismerése - állatok hangja - hangirány jelző játék Tapintást fejlesztő játékok: - Érzékelő zacskó - Párkereső - „ Mi van a		

takaró alatt?” - A hő

érzékeltetése

Testünk védelme: - Könyvek, képek Orvosi Alkalmanként a
egészség-betegség - játék eszközei gyermekek igényeinek
orvosos játék - Gyógyszeres dobozok megfelelően
gyógyszertáras játék -
Gyógyszertár látogatás

5.10. Testápolás-tisztálkodás: A gyermekek saját családjukból megismert higiénias szokásokkal érkeznek az óvodába. A helyes tisztálkodási szokások megalapozásában fontos szerepe van az itt dolgozóknak. A testápolás a gyermekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres és szükség szerinti tisztálkodási igényük kialakítását szolgálja. A kezdeti segítségnyújtás után fokozatosan fejlődnek önállóvá az óvodában, a Szülőkkel megfelelően kialakult partner kapcsolat esetén otthon is.

Tevékenység	Eszközök	Időtartam
Kézmosás: gyakorlás	Folyékony szappan, törölköző	Mindennapos tevékenység
Babafürdetés	játék baba, fürdéshez szükséges eszközök	Alkalmanként 20- 30 perc érdeklődéstől függően
Mese a tisztaságról, mesefilm nézés	Dvd lejátszó	20 perc
Helyes fogápolás	fogmosáshoz szükséges eszközök	Mindennap
Bevásárlós játék	Tisztálkodási eszközök	Alkalmanként, érdeklődéstől függően

5.11. Táplálkozás: A növekedés és fejlődés egyik legfontosabb feltétele a táplálkozás. Az egészséges táplálkozás alapjait is ebben az életkorban kell megteremteni. Az óvodába kerülő gyermekek különböző szociokulturális háttérrel, táplálkozási

szokásokkal érkeznek az óvodába. Fontos feladat a Szülőkkel való együttműködés: felvilágosítás, segítség, hogy milyen minőségű-mennyiségű ételre van szükség a gyermekek fizikai fejlődéséhez, milyen alapanyagok szükségesek a csont és izomrendszerük erősödéséhez.

Tevékenység	Eszközök	Időtartam
Vitaminsaláta készítés	gyümölcsök, zöldségek, ízesítők, konyhai eszközök az elkészítéshez	Rendszeresen, aktualitásokat figyelembe véve
Gyümölcs aszalás	gyümölcsök, aszalógép	Évente párszor
Egészséges és egészségtelen ételek és italok: - képek gyűjtése - válogatása - kooperatív tevékenységgel	képek, karton, ragasztó, olló	Évente 3-4 alkalommal
Szülők rendszeres tájékoztatása az egészséges táplálkozásról: - személyesen - faliújságon - Szülői értekezleten - fogadó órán	Aktuális étlap, cikkek, ételreceptek	A tanév folyamán rendszeresen

5.12.Megfelelő életritmus: A napirendi tevékenységekhez kapcsolódó szokások megismertetése, gyakorlása, rögzítése a gyermekek számára megfelelő napirend kialakítása fontos feladatunk. A rugalmas napirend segíti: fejlődésüket, eligazodásukat környezetükben, tájékozódásukat, fejleszti időérzésüket, rendszerességre neveli őket, növeli biztonságérzetüket.

Tevékenység	Eszközök	Időtartam
Gondozás: tapasztalatszerzéssel.	- Ruhák, öltöztethető játékok	Mindennapos tevékenykedés

verssel, mesével az
öltözködés (réteges)

fontosságának

felismertetés, gyakorlása

Étkezés: - önkiszolgálás- Étkezéshez szükséges Mindennapos tevékenység
terítés - egyéni eszközök

megbízások: naposi

teendők, kínálás stb. - saját

készítésű gyümölcs és

zöldségsaláták, befőttek,

gyógyteák fogyasztása

Edzés: - időjárástól Megfelelő öltözet, Mindennapos
függetlenül a szabadban játékok tevékenykedés

(víz, nap, levegő hatásai)

Pihenés Fektetők, ágynemű, Naponta
pizsama

6.A környezettudatosságra nevelés, környezetvédelem:

6.1. Célunk:

Az óvodás korosztály számára örök érvényű értékeket közvetítünk a környezettudatos magatartás kialakításával, a természetről, a környezetvédelemről, a hagyományörzésről. Az egészséges életszemlélet és életmód kialakítása-"
Harmóniában önmagunkkal harmóniában a világgal"

6.2.Feladatunk:

- A gyermekek cselekvésen alapuló felfedezések során ismerjék meg közvetlen természeti környezetük értékeit, szépségeit.
- Az óvodai környezeti nevelés az óvodai nevelés egészét áthatva minden tevékenységben megvalósítható, komplex feladat.
- Séták, kirándulások, szabadban történő foglalkozások teremtenek alkalmat a természet szeretetéhez, védelméhez való attitűd kialakítására
- A gyermekek a megszerzett ismereteket és tapasztalatokat otthon is az óvodán kívüli életükben is érvényesítsék

- Kiemelt szerepet kap az érzékszervi megtapasztalás, a minél szélesebb körű érzékszervi tapasztalatokon alapuló megismerést
 - Erősítjük és támogatjuk a gyermekekben lévő kíváncsiságot érdeklődést.
 - A közösségi nevelést elősegítjük a közös kirándulások, séták, a természetben való szabad játékok, vizsgálódások alkalmával.
 - Fejlesztjük a gyermekek szociális kompetenciáját, kapcsolatteremtő képességét, együttműködési, konfliktuskezelő képességét.
 - Ráirányítjuk a figyelmet a természeti és az ember alkotta környezet esztétikumára
- Az örökös zöld óvoda cím elérésére törekszünk. Ennek szellemében határoztuk meg céljainkat és feladatainkat.

6.3.A környezetvédelmi tartalmak az egyes tevékenységi formákban:

6.3. A környezeti tudatos nevelés, környezetvédelem tartalma egyes tevékenységi formákban:

6.3.1.Verselés, mesélés:

- Állatokról, növényekről, természeti jelenségekről, az évszakokról, az évszakok változásairól szóló népköltészeti- és irodalmi művek igényes válogatása. A magyar népköltészeti alkotások előtérbe helyezésével.

6.3.2.Ének,zene,énekes játék, gyermektánc :

- A magyar népzene és néphagyomány kincseiből való válogatás: mondókák, dalok, dalos játékok.
- Az évszakok, ünnepek, jeles napok témáihoz illő anyagból.

6.3.3.Rajzolás, festés, mintázás és kézimunka:

- Minél változatosabb technikák megismertetésére, és gyakoroltatására törekvés.
- A környezetünkben fellelhető természetes anyagok felhasználásával és újra hasznosításával.

6.3.4.Mozgás:

- Lehetőség szerint a kötött foglalkozások, mozgásos tevékenységek, mindennapos testnevelések a szabad levegőn történjenek.
- Az egészséges életmód, és edzettség érdekében minden évszakban, " rossz" időjárási viszonyok esetén is, megfelelő öltözetben a szabad levegőn történjen a szabad játék is.

6.3.5.Külső világ tevékeny megismerése:

- A négy évszak és a négy természeti elem- föld, víz, levegő, tűz- változásainak, megfigyeltetése.
- Tapasztalati úton történő felfedezések révén a gyermekekben érzelmi kötődés kialakítása a természet értékei és védelme iránt.

- A környezetvédelemhez kapcsolódó ünnepek és jeles napok:

Szeptember: Takarítási világnap

Október: Állatok világnapja Ősz kosara- Töklámpás est

November: Adventi vásár

December: Mézes nap Mikulás Karácsony

Január: Madárvédelem madáretetés

Február: Farsang

Március: újra papír napja Víz világnapja Magvetés

Április: Föld napja Zöld napok Saláta nap Húsvét

Május Májusfa díszítés Madarak- fák napja Anyák napja Májusfa kitáncolás

Június Gyereknapi Környezetvédelmi világnap

7.Néphagyományok, népszokások:

Az óvodai életünket szervesen átható, beépülő néphagyományok ápolásának célja a jeles napok, ünnepi szokások megismertetése mellett a népszokások hagyományőrző felelevenítése, hogy a gyermekek érezzék át a hétköznapi és ünnepnapok váltakozását, ritmusát, éljék át a hagyományos ünneplést és ünnepekhez tartozó jókívánságok, köszöntők, dramatikus népszokások, néptánc megismerése által. A gyermekeknek minél több alkalmuk legyen az élményszerű megismerésre, alkotó részvételre, hogy az érzékelésen, észlelésen, érzelmi nevelésen keresztül jussanak el a nemzeti értékeink és a néphagyományaink megismeréséhez. A népszokásokkal való ismerkedés bővítse a gyermekek ismereteit, segítse elő, az olyan gyermeki magatartás kialakulását, amelyben a hagyományőrzés, a népi kultúra, nemzeti értékeink megbecsülése áll.

7.1. Feladatok:

Ünnepeink, rendezvényeink, cselekvő, tevékeny részvételt biztosítsanak, és maradandó élményt nyújtsanak gyermekeink számára. A néphagyományokhoz kapcsolódó ünnepeink, rendezvényeink projekt szemléletű megvalósítása, projekttervezés.

Tárgyalkodó népművészet tartalmi és formai elemei épüljenek be a gyermekek játékába, játékeszköz használatába. Az óvodapedagógus építse be a kisgyermekek nevelésébe mindazon értékeket, amelyek a folklórban megőrzésre érdemesek. Minden jeles napot megelőző időszakban az óvodapedagógus folyamatosan biztosítson a gyermekek kíváncsiságát kielégítő tevékenységeket. Önmegvalósító, élményt adó változatos tevékenységek biztosítása. Inkluzív szemléletű, minták, értékek átadása.

A Magyar nép anyagi és szellemi műveltség sokféle területeinek őrzése (népi díszítőművészet, népviselet, néptánc, népköltészet, népzene), sokféle kifejezőmód,

alkalmazása. A gyermekek egyéni fejlődési üteméhez igazodó differenciálási lehetőségek teremtése a nevelési folyamatban az egyéni képességekhez igazodó műveltségterületek közvetítése. A programok nyújtsanak maradandó élményt a gyermekek számára.

Az óvodapedagógus biztosítsa, hogy a gyermekek cselekvő tevékeny részvétellel ismerkedjenek meg a jeles napokkal és ezekhez kapcsolódó szokásokkal. A gyermekek egyéni üteméhez, érdeklődéséhez igazodó differenciálási lehetőségek teremtése.

A műveltségterületeket az egyéni képességekhez igazodóan közvetítse az óvodapedagógus a nevelési folyamatban. Szocializációs hatások érvényesülésének elősegítése a személyiségfejlesztésre gyakorolt hatására, a gyermeki szükségletek figyelembevételével. SNI gyermeket az élménypedagógia eszközeivel, motiváltságuk fokozása. Inkluzív szemlélettel a különbözőséget elfogadó viselkedés és magatartás alakítása a gyermekközösségekben, ezen belül különösen a tolerancia, türelem, megértés, figyelmesség, segítőkészség, empátia készségek alakítása. - A tevékenységekben rejlő lehetőségek kihasználásával, nevelje a gyermekeket a különbözőségek elfogadására. Más népek kultúrájával való kapcsolatok, kiemelése, migráns gyermekek kulturális értékeivel ismerkedés.

7.2. A néphagyományok tartalma az egyes tevékenységi formákban:

7.2.1. Vers, mese, dramatizálás:

- Népmesék, mondókák, közmondások, rigmusok, időjósok, névcsúfolók, találós kérdések. kikiáltók.

7.2.2. Ének, énekes játékok, zenehallgatás:

- Mondókák, énekes gyermekjátékok, népdalok, hangszeres népzene, néptánc.

7.2.3. Rajz, mintázás, kézimunka:

- Tárgykészítő népi játékok, sodrások, fonások, szövések, mézeskalács sütés, batikolás, nemezelés, csuhézés.
- Tárgyalkotó népművészet elemeinek, motívumainak megjelenése.

7.2.4. A környezet tevékeny megismerése, megszerettetés:

- Találós kérdések, népi jósok, jeles napok, népszokások.
- Munkafolyamatokkal ismerkedés, tárgyak, funkcionális eszközök rendeltetés szerű használatával való ismerkedés.
- A régi paraszti világot jellemző praktikus, lényegre törő, összefüggéseket kiemelő szemlélet tudatosítása.

7.2.5. Mozgás: Ügyességi és sportjátékok, néptánc alaplépései.

7.3. Az óvodában ünnepelhető jeles napok időrendben:

Szent Mihály hava (szeptember) Mihály napi vásár

Szüret (október)

Advent (nov.30. utáni első vasárnaptól dec. 24.-ig negyedik vasárnapjáig)

Karácsony (december 24-25-26)

Farsang (vízkeresztől hamvazószerdáig), maszkos alakoskodás, kongózás.

Húsvét (az első tavaszi napéjegyenlőség utáni holdtöltére következő vasárnap)

Zöldág járás

Májusfaállítás

Pünkösöd (húsvét utáni hetedik vasárnap)

Köszöntők

Szent Mihály hava

Tapasztalják meg a természet változását: levelek elszíneződése, hullása, zizegő avar.

Vegyenek részt, termések gyűjtésében, szerezzenek ezen anyagok felhasználási lehetőségeiről tapasztalatokat, ismereteket. Hallgassanak állatokról népmeséket, mondókákat, szép őszi népdalokat. Közösén készített kalendáriumon kövessék a jeles napokat. Gyűjtsék a természet kincseit, rendezzék el, díszítsék velük csoportszobájukat. Morzsoljanak kukoricát. Ismerkedjenek meg újabb népi mondókákkal, versekkel, mesékkel, esetleg vásári kikiáltó rigmusokkal. Készítsenek egyszerűbb népi játékszereket (csuhé, nád) Ismerkedjenek népi hangszerekkel, népzenevel Ismerjenek meg néhány találós kérdést, közmondást, vásárról mesét, verset, dalt. Táncoljanak népzenere egyszerűbb lépésekkel, forgásokkal. Játsszanak énekes népi játékokat, ismerjenek meg néhány ügyességi és népi sportjátékot

Szüret:

Ismerjenek meg tevékenységhez kapcsolódó énekes játékokat. Gyűjtsék, válogassák az őszi gyümölcsöket, készítsenek gyümölcskosarat. Játsszanak népi játékot, szemezzék, préseljének szőlőt, táncoljanak népzenere, legyenek aktív részesei a mulatságnak. Vegyenek részt a szüreti multság előkészítésében. Díszítsenek gyümölcsökkel, süssenek pogácsát. Készítsenek termésekből egyszerű hangszereket (dióhéj csörgő, csutaszármuzsika, bodzasíp).

Adventi időszak:

Mikulás (december 6.) - Luca nap (december 13.) - Karácsony (december 24-25-27) - Ünnepvárás, ünnep hangulatával. Ismerkedjenek meg az advent jelképeivel: koszorú, naptár, segítsenek ezek elkészítésében. Rövid dalt, mondókát vagy verset tudjanak a Mikulást és a Karácsonyt várva. Készítsenek egyszerű fenyőfa díszeket. Figyeljék meg a

vízbe tett cseresznye-, barack- vagy mandulafa ágat (Borbála nap), a Luca-búzáat. Ismerkedjenek a karácsonyi népszokásokat. Fényesítsenek almát, díszítsék az ablakokat, süssenek mézeskalácsot, készítsenek fenyőfadíszet. Ismerkedjenek meg karácsonyi népszokásokkal. Betlehemezés. Figyeljék az időjárást, bevált-e a Katalin napi jóslat: "Ha Katalin kopog, karácsony locsog". Az étkezési szokásokhoz süssenek tököt, törjenek diót, süssenek és díszítsenek mézeskalácsot. Játszóház

Farsang

Díszítsenek farsangi álarcot, kalapot, tanuljanak egyszerű dalokat vagy mondókákat. - Hallgassanak tréfás mesét, verset. Készítsenek farsangi álarcot. Hívogassák társaikat a mulatságba. Vegyenek részt a táncban, a csoportszoba és a folyosó feldíszítésében, átrendezésében. Kongózás (népszokás, a vén lányok kicsúfolása)

Húsvét

Tanuljanak locsolóverset, locsolkodjanak. Fogadják a kiszézőket. Díszítsék csoportszobájukat. Tanuljanak verseket, mondókákat locsoláshoz, dalt a komatálazáshoz. Készítsenek hímes tojást különböző technikákkal. A fiúk locsolják meg a lányokat, azok kínálják meg őket édességgel. Süssenek a komatálba süteményt. Vigyenek komatálat a többi csoportba. A tavaszi határkerülést tegyék meg. Játszóház

Zöldág járás

Díszítsék fel az alkalomnak megfelelően az óvodát. Zöldágból segítsenek kaput készíteni. Vonuló, bújó, kapus játékokkal ismerkedjenek meg, azokat játsszák el. Májusfaállítás. Járvák körbe a májusfát, tavaszi dalokat énekelve. Készítsenek szalagokat a májusfára, s járvák, táncolják körbe azt. Készítsenek díszeket a fára.

Pünkösöd

Az ünnephez kapcsolódó dalok, dalos játékok felelevenítése .Pünkösdi királynéjárás

8. Érzelmi, erkölcsi értékkorientált közösségi nevelés:

“A Lélek gyümölcse pedig: szeretet, öröm, békesség, türelem, szívettség, jóság, hűség, szelídség, önmegtartóztatás.” Galata 5, 22-23

Az érzelmi, erkölcsi, értékkorientált közösségi nevelés alapja

Az óvodás korú gyermek jellemző sajátossága, hogy magatartása érzelmektől vezérelt. Az óvónő/felnőtt – gyermek kapcsolatában ki kell alakítani a szereteten és kötődésen alapuló együttműködést. E szoros érzelmi kapcsolat a beszoktatással kezdődik. Ennek nélkülözhetetlen eleme az empátiakészség, valamint a pozitív élmények.

8.1. Az érzelmi, erkölcsi, értékkorientált közösségi nevelés célja:

- A gyermek csoportba való beilleszkedésének, szocializálódásának segítése

- A szociális képességek fejlesztése: együttműködés, nyitottság, konfliktus megoldás,
- Önbizalom megerősítése, pozitív énkép kialakítása.
- Az érzelmek őszinte kifejezésének ösztönözése. Az együttéléshez szükséges készségek, jártasságok formálása, amelyek által alapozódnak a szocializálódáshoz szükséges erkölcsi-akarati tulajdonságjegyek
- Direkt és indirekt környezeti hatások szervezése szociális, értelmi, érzelmi, pozitív tulajdonságok megerősítésével
- A természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre való rácsodálkozás elősegítése
- Önkifejező és önértékesítő törekvések biztosítása
- Különleges bánásmódot igénylő gyermekek (nehezen szocializálódó, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, hátrányos helyzetű) megfelelő felzárkóztatása szükség esetén szakember közreműködésével.

8.2. Az érzelmi, erkölcsi, értékorientált közösségi nevelés feladata:

- A szeretetteljes, biztonságot nyújtó légkör és az otthonos körülmények, valamint az állandó értékrend megteremtése
- Varázsjáték bevezetésével az érzelmi intelligencia sokoldalú fejlesztése
- Bizalmon alapuló kapcsolat kiépítése pedagógus-gyermek és pedagógus-szülő között
- Szokás-és szabályrendszer kialakítása
- Az egymáshoz való alkalmazkodásnak, a társas kapcsolatok erkölcsi normáinak, a kooperációnak és kommunikációnak kialakítása az óvodai csoport közösséggé formálása során
- Közös ünnepek (születésnapok, egyházi ünnepek, jeles napok), ünnepre készülődés során az együvé tartozás élményének megéreztetése
- Eltérő személyiségvonások, különbözőségek elfogadása
- Konfliktus megoldási technikák megismertetése

8.3. Az óvodapedagógus és a dajka feladata:

- Szavaival, viselkedésével törekedjen a mintaadásra
- A különböző szociokulturális családokból érkező gyermekek iránt megnyilvánuló elfogadásra nevelés-
- Az adottságokból eredő másság tiszteletben tartására, annak elfogadására nevelés
- Az átlagtól pozitív vagy negatív irányban eltérő személyiségvonások felismerése
- A sajátos nevelési igényű-, a halmozottan hátrányos helyzetű-, valamint a kiemelkedő képességű gyermekekkel való speciális törődés

- Szociális, esztétikai és erkölcsi érzelmek fejlesztése közös tevékenységek, beszélgetések alkalmával

8.4. Az óvodapedagógussal szemben támasztott elvárások:

- Keresztyén óvodában az óvónő hite, elhivatottsága semmivel nem pótolható érték
- Az elfogadó szeretetének, példamutató viselkedésének, erkölcsi értékeinek alapja a Szentírás legyen
- nagy szabadsággal, önállósággal, egyéni ötletekkel rendelkezzen, a fenntarthatóság iránt
- Elkötelezett legyen, tisztelje a hagyományokat
- Legyen kreatív
- Tapintatos

9. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés:

„A szelíd nyelv, életnek fája, a romlott pedig összetöri a lelket.” Példabeszédek 15:4

Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés alapja

Az anyanyelvi, értelmi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósul, az egész óvodai nevelőtevékenységünket áthatja. Az anyanyelv megtanulása életünk első legnagyobb teljesítménye. Az anyanyelv jelrendszerét a gyermek a tevékenységek társas érintkezései során, utánzás alapján sajátítja el.

„Az anyanyelvet nem grammatikai módszerrel, hanem a beszélő szándékát kitapogatva alkotja, gyúrja, tanulja meg a kisgyerek. A közleményeket meleg és hideg érzelmi pólusokra rendezi el, az elfogadó és elutasító beszédviselkedésre hangolódik rá, vagy utasítja el a beszédet, kommunikációt. A megnevező, metaforázó, mondat- és szövegalkotó képesség. Mintha mindig is tudtam volna jó érzésből szökken szárba. Dolgunk hát megteremteni” [Zilahi Józsefné]

Az anyanyelv mondataival a magyar nyelvközösség észjárását, kultúrájának alapelemeit veszi birtokba a gyermek. Az óvoda az eleven szóbeliség terepe, ahol a szeretetteljes bánásmódhoz a beszédes légkör, kommunikáció szóbeli, mozgásos, testi formái egyaránt hozzátartoznak. A gyermek kíváncsiságából fakadóan, kérdez, kommunikál, utánoz, játszik, változatos élményszerű tevékenységek közben cselekszik. Hol spontán, hol tervezett módon, de életkorának megfelelően főként társa vagy felnőtt mintájának utánzásával történő helyzetekben. Komplex módon éli meg, tapasztalja az őt körülvevő világot. Eközben fejlődnek kognitív képességei: érzékelése, észlelése, emlékezete,

figyelme, képzelete, gondolkodása és alkotókészsége. Mindennek fontos alapja a felnőtt és a gyermek közötti szoros érzelmi kapcsolat.

9.1. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés célja:

- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés
- Anyanyelvi (kommunikációs és metakommunikációs) és értelmi (megfigyelés, emlékezet, képzelet, figyelem, gondolkodás) képességek fejlesztése
- Több érzékszervet igénybe vevő tapasztalatok szerzése a változatos tevékenységek, interakciók során.
- Érdeklődés, kíváncsiság felébresztése az egyes tevékenységek iránt
- Az ingerszegény környezetből származó hátrányok kompenzálása
- Kreativitás fejlesztése

9.2. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés feladata:

- Az anyanyelv alapelemeinek, anyanyelvi kultúránknak megismerése, megszerettetése
 - Helyzetfüggő kommunikáció, nyelvi kifejezőkészség formálása
 - Beszédszlelés, a beszéd tartalmi, alaki fejlődésének biztosítása
 - Nyelvi gondolkodás megalapozása
 - Tapasztalati következtetések gyakorlása, fejlesztése
 - Összefüggés megértés, probléma észlelési és megoldási folyamatok fejlesztése
- Az óvodapedagógus feladata
- A beszélő magatartás megalapozása, a gyermek természetes közlési vágyának, kapcsolatteremtő készségének fejlesztése

9.3. Az anyanyelvi szabályok közvetítése a javítgatás elkerülésével:

- Minden gyermek önmagához viszonyított fejlesztése
- Az óvodai anyanyelvi-kommunikációs nevelés fő területeinek fejlesztése, mint:
beszédhallás-figyelembeszédhallás-emlékezet, beszédritmus, grafomotoros képességek, gondolkodás, beszédművelés (helyes ejtés)
- kommunikáció (köszönés, bemutatkozás, megszólítás, szándéknyilvánítás, elbeszélés
élmény
illetve kép alapján, mesebefejezés, személyi adatok)
- illem (az óvodás gyermek érintkezési kultúrája, megjelenése)
- A dramatizálás eszközeivel a szövegértés – szövegalkotás - ritmus, - humor, - nevetés, -
kreativitás kompetenciájának sokoldalú fejlesztése.
- Tevékenységre ösztönző, élmény-, és inger gazdag környezet biztosítása

- Spontán gyermeki tevékenység felhasználása irányított tevékenységen keresztül a képesség fejlesztésére
- A gyermekek érdeklődésének, szükségleteinek figyelembe vétele, a gyermekek projekt tevékenységek tervezésébe való bevonása
- A végzett tevékenységek során szerzett ismeretek gyakorlási lehetőségeinek biztosítása, a különböző tapasztalatok rendszerezése, ezek összefüggéseinek felfedeztetése

9.4. Az óvodapedagógussal szemben támasztott elvárások:

- Az otthoni nyelvi környezet megismerése.
- Oldott, derűs légkör megteremtése
- Nyelvi és ezekhez kapcsolódó mozgásos játékok gyűjtése, nyelvi készségfejlesztés módszertani újdonságainak követése
- A korai fejlesztő beszédfejlettség felmérési eredményeinek nyomon követése csoportja tekintetében

9.5. A szakember által kiszűrt beszédhibás gyermekek fejlesztésének nyomon követése, megjelenítése a nevelőmunka tervezése során:

- A szakemberrel való együttműködéssel segítségadás a beszédhibák beszédhibával, beszédmaradással küzdő gyermekek beszédzavarának lehetőség szerinti felfejlesztésben.
- Mese- zene módszer alkalmazása az óvoda utolsó évében
- A projektpedagógia, élménypedagógia alkalmazása a gyermekek értelmi, kognitív képességeinek fejlesztése során

10. Speciális feladatok- a gyermekek esélyegyenlőségét, szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek óvodai nevelése, Gyermekvédelem:

Speciális feladatellátást tesz szükségessé a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, gyermekek nevelése, mint: (a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 4§-ának 13. bekezdése alapján.)

A a) különleges bánásmódot igénylő gyermekek,

- sajátos nevelési igényű gyermekek, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek,

- kiemelten tehetséges gyermekek,

és b.) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek

10.1. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek óvodai nevelése:

Az Nkt. 4.§ 11. bekezdése szerint a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:

- a sajátos nevelési igényű gyermek,,: testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, halmozottan fogyatékos, valamint a megismerő funkciók, vagy a viselkedés fejlődésének tartós és súlyos rendellenességével küzdő gyermekek, tanulók, valamint a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének súlyos rendellenességével küzdő gyermekek, tanulók.

Az Nkt. 4.§ 3. bekezdése szerint a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek,tanuló:

- a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, az a különleges bánásmódot

igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Az Nkt. 4. § 14. bekezdése szerint a kiemelten tehetséges gyermek, tanuló:

- a kiemelten tehetséges gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló,

aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

10.2. Sajátos nevelési igényű gyermekek:

- Alapító okiratunk meghatározza, hogy az adott tagintézmény, vagy intézményegység mely SNI gyermekek integrált nevelését vállalja. A Nkt. 47.§ (1) kimondja, hogy az SNI gyermeknek, tanulónak joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították. A különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint kell biztosítani.

10.2.1.Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése célja:

- Célunk, hogy olyan együtt nevelő intézménnyé váljunk, ahol megvalósulhat az SNI gyermekek eredményes szocializációja és a gyermekek iskolai pályafutására való alkalmassá tétel támogatása.

- A sajátos nevelési igényű gyermekek alkalmazkodó képességének, önállóságának, együttműködésének fejlesztése az együttnevelés, társak pozitív mintájával az óvodai csoportokban.
- A gyermekben rejlő tanulási potenciálok kihasználásával a problémamegoldó képességre nevelés.
- A sérült, illetve lassabban fejlődő funkciók lehető legkorábbi és leghatékonyabb fejlesztése, a gyermekek életminőségének javítása.
- A sérült funkciók pozitív irányba történő fejlesztése, a sikeres iskolai pályafutás kezdése érdekében.

10.2.2. Az óvodapedagógus feladatai:

- A probléma felismerése: szűrés, és a vizsgálat kérelmezése, elindítása, a lehetséges lemorzsolódás okainak azonosítása.
- A szakértői véleménynek megfelelően a gyógypedagógiai ellátás biztosítása egyéni fejlesztési terv alapján. Abban az esetben, ha speciális eszközre van szükség, annak elfogadtatása és használatának megtanítása.
- Kapcsolattartás a szülőkkel és a külső szakemberekkel.
- A pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokról rendszeres konzultáció a gyermek egyén fejlesztését ellátó külső szakemberrel, a gyógypedagógus javaslatainak beépítése a napi gyakorlatba.
- Kiemelt figyelmet fordít a fejlesztési folyamat értékelésére. Annak hatékonyságát vizsgálja a gyermeki fejlődés elemzése alapján – szükség esetén – megváltoztatja eljárásait.
- Az adott szükséglethez igazodó módszereket alkalmaz; egy-egy tanulási, nevelési helyzetben, probléma megoldásban, alternatívákat keres;- alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez;- együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

10.2.3. Az együttnevelés feltételei intézményünkben:

- Az integrált nevelés szerepeljen az intézmény alapító okiratában.
 - A gyermek rendelkezzen szakvéleménnyel.
 - Megfelelő – belső vagy külső – szakember biztosítása.
- Értelmi elmaradás, részképesség zavar, pszichés fejlődési zavar esetében – Baranya Megyei Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság

Beszéd fogyatékoság esetében – Baranya Megyei Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság

Mozgás fogyatékoság esetében – Mozdásvizsgáló Országos Rehabilitációs és Szakértő Bizottság – Budapest

Az ép és sérült gyermekek szüleinek tájékoztatása történjen meg.

- Az együtt nevelő óvodai csoportok létszáma 20 fő, /maximum 25/ amelybe legfeljebb 1-2 sérült gyermek kerülhet.

- Csoporton belül a sérült gyermekek más-más fogyatékosági csoportba kell, hogy tartozzanak.

Sajátos nevelési igényből eredő hátrányok csökkentését szolgáló speciális fejlesztő tevékenységek intézményünkben

10.3.Érzékszervi fogyatékoság, látássérült gyermekek ellátása:

A látássérült gyermekek közül (vakok, alig látók és gyengén látók) intézményünk a gyengén látó gyermekek nevelését látja el. Szülő kérésére és szakszolgálat együttes ajánlásával más esetekben is fogadunk látássérült gyermekeket.

10.3.1.Fejlesztés területei:

- A látási kontroll hiányosságainak korrigálása minden látássérült gyermeknél, a fizikai terhelhetőségük figyelembevételével.

- A közösséghez való alkalmazkodás, viselkedési formák megtanulása, gyakorlása.

- Önkiszolgálás megtanítása.

- Tárgyak és helyük megismerése.

- Rendszeretet, higiénia, különösen a szem és a kéz tisztán tartása.

- Testtartási hibák megelőzése, helyes testtartás megtanítása.

- Nagymozgás fejlesztése: mozgáskoordináció, mozgásbiztonság.

- Finommozgás fejlesztése: a kez ügyesség fejlesztése, írás előkészítése.

Gyengén- és alig látó gyermekeknél még:

- Látás-, mozgáskoordináció fejlesztése: finom-, és nagymozgások esetében egyaránt.

- Látásnevelés: a látás használatának megtanítása a távoli és a közeli környezetben.

- Térbeli tájékozódás a látás felhasználásával.

10.4.Testi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermekek fejlesztése:

Olyan fokú mozgáskorlátozottság esetén, amennyiben a szakvélemény integrálhatóságot állapít meg, és környezetünk adottságai megfelelnek az elvárásoknak külső speciális ellátást segítő szakemberrel kötött megbízással tudjuk a kívánt feladatot ellátni.

Emellett egyes belgyógyászati problémákkal küzdő gyermekek speciális ellátását is felvállaljuk.

Mozgáskorlátozott gyermeknek azt tekintjük, akinek károsodása irreverzibilis (visszafordíthatatlan) és ez életvezetését tartósan befolyásolja, valamint a Mozdulásvizsgáló Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottságtól szakvéleménnyel rendelkezik.

10.4.1. Fejlesztés területei:

- A speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása.
- Tágabb, szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése.
- Életkornak megfelelő tapasztalatok megszerzése.
- A tanult mozgás alkalmaztatása.
- Akadálymentes közlekedés biztosítása.
- Mozgáshoz szükséges eszközök biztosítása (pl. lejtő, kapaszkodó).
- Önállóságra nevelés.
- Óvodai foglalkozások körébe épített mozgásnevelés.
- A napirend egészét átszövő mozgáskorrekciós helyzetek alkalmazása.
- Speciális fejlesztés.

10.5. Beszéd fogyatékos gyermekek fejlesztése:

Azokat a gyermekeket vállaljuk, akiknek beszédfejlődése és beszédtevékenysége az életkori átlagtól elmarad, vagy különbözik, és emiatt tartósan akadályozottá válhat a kommunikációs helyzetekben,

szociális kapcsolatokban (kortárs kapcsolat, gyermek- felnőtt kapcsolatok stb.).

Az akadályozottság megmutatkozhat a beszédhangok helyes ejtésének zavaraiiban, a beszédértés

nehézségeiben, a beszéd ritmusának eltéréseiben és a beszédhelyzetek alkalmanként, vagy tartós hátrításában, megtagadásában; ide tartoznak a különböző hangszalag betegségek következményei, a hangadás kóros elváltozásai is.

10.5.1. Beszédfogyatékosági kategóriák:

- megkésett beszédfejlődés,
- zavart (akadályozott) beszédfejlődés,
- pöszeség,
- hadarás,
- orrhangzós beszéd,
- dadogás,

- tartós, kóros rekedtség,

10.5.2.A fejlesztés területei:

- A beszéd fogyatékos gyermekek sokoldalú, prevenciós fejlesztése.
- A kommunikációs szándék tudatos megvalósítására nevelés.
- Tudatos és tervszerű fejlesztés, a beszéd állapotának felmérésétől a terápiás terv meghatározásán át a tudatos módszerválasztáson túl a komplexitás és a folyamatkövetés megvalósítása
- módszerek célszerű alkalmazása az életkor, a pszichikai sajátosságok, a beállítódás, az értelmi képesség, a beszédhiba típusának és súlyosságának, a korrekció adott szakaszának figyelembevételével
- a kinezteziás, a hallási, a látási, a beszédmozgási benyomások egymást erősítő fejlesztése
- a gyermek motiválása beszédhibájának leküzdésére
- anyanyelvi nevelés a mozgás, a kommunikáció, illetve a vizuomotoros koordinációs készség fejlesztése
- speciális terápiák alkalmazása, szakemberek segítségével

A beszédhibás gyermekek terápiás ellátását a Nevelés Tanácsadó utazó logopédusa végzi, kiegészítve az óvodapedagógusok munkájával.

10.6.Értelmi fogyatékos gyermek fejlesztése

a.) Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek:

Fejlesztés területei:

- Nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelés.
- Spontán tanulás.
- Társakkal való együttműködés.
- Sokoldalú élményszerzés a kortárs csoportban.
- Folyamatos gyógypedagógiai megsegítés.

b.) A középsúlyosan értelmi fogyatékos gyermek:

Fejlesztés területei:

- Az alapmozgások fejlesztése, kialakítása.
- Minimális kontaktus, nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztése.
- Beszédmegértés, beszédindítás fejlesztése, aktív szókincs bővítése.
- Az alapvető önkiszolgálási szokások kialakítása.
- Az adekvát játékhasználat elsajátítása, kognitív funkciók fejlesztése.

c.) A beszéd fogyatékos/súlyos, akadályozott beszédfejlődésű gyermek:

10.6.1.Fejlesztés területei:

- A fejlesztés az anyanyelvi nevelést központba állító, az életkori sajátosságokat, a játékosság elvét szem előtt tartó nevelési környezetben valósulhat meg.

10.7.Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekek fejlesztése:

Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekre jellemző a kölcsönösséget igénylő társas helyzetek

megértésének és azokban való részvételének zavara, a beszéd szintjéhez képest károsodott kölcsönös

kommunikáció, a rugalmatlan, sztereotip viselkedés, a viselkedésszervezés és kivitelezés zavara és az egyenetlen képességprofil.

Autizmusban a beszédfejlődés gyakran megkésik, súlyos esetekben nem alakul ki beszélt nyelv. A központi probléma azonban nem a nyelv hiánya, vagy megkésett fejlődése, hanem a funkcionális, kölcsönös kommunikáció sérülése. Az alapvető problémák közé tartozhat a nyelvhasználat színvonalától

függetlenül, hogy hiányozhat a kommunikáció és a beszéd hasznának, hatalmának megértése, vagyis hiányozhat annak megértése, hogy mások érzéseit, gondolatait, tetteit kommunikáció útján befolyásolni lehet.

Az autizmus spektrum zavarral küzdő kisgyermek lehető legkorábbi diagnózist követő habilitációs terápiája megelőzheti egyes tünetek kialakulását, enyhítheti a fejlődés devianciáját. Ennek eredményeként a nem beszélő, vagy megkésett beszédfejlődésű gyermek (ha mentális szintje megengedi) óvodába lépéskor már rendelkezhet korlátozott mennyiségű, de célszerűen használt augmentált – vizuálisan

segített – kommunikációs eszköztárral. A gyermek a szociális interakció csecsemőkori fejlődési szintjének megfelelő egyes képességeket segítséggel használhat, és a kölcsönösséget igénylő társas viselkedési helyzetekben, illetve környezetében az egyéni fejlesztéshez szükséges viselkedéselemekkel képességeitől függően rendelkezhet.

A korai speciális terápia hiányában ezek lesznek az óvodai fejlesztés fő céljai, kiegészítve a viselkedésproblémák, viselkedés- és gondolkodási készségek terápiájával, szükség esetén a korai elemi készségek kialakításával (szobatisztaság, rágás-evés, önkiszolgálás) fejlesztésének elemeivel.

A jó értelmi képességekkel rendelkező, jól beszélő autizmus spektrum zavarral küzdő kisgyermek számára is a kommunikációs, szociális és kognitív habilitációs terápia az óvodai nevelés elsődleges feladata.

Ennek érdekében az óvodai nevelés, illetve ideálisan a szülőkkel való együttműködés eredményeképpen az egész ébren töltött idő – különösen a természetes élethelyzetek – használandóak a fejlesztésre.

A speciális eszközök és módszerek használatával, egyéni fejlesztési helyzetben megalapozva.

A gyermekek szükségleteinek megfelelő fejlesztéséhez az óvodai környezet megfelelő kialakítása, és a

speciális módszerekben képzett szakember vagy fejlesztő asszisztens jelenléte szükséges

10.7.1. Fejlesztés területei:

- Kommunikációs eszköztár fejlesztése.
- A szociális interakció fejlesztése a kölcsönösséget igénylő társas helyzetekben.
- Viselkedési problémák, és gondolkodási készségek terápiája.
- Korai elemi készségek kialakítása: szobatisztaság, rágás-evés, önkiszolgálás.

10.8. Beilleszkedési, tanulási magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek

A Köznevelési törvény 4.§ (3.) alapján beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek,

tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottnan jelentősen alul teljesít, társas kapcsolati problémákkal,

tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek”

Az esélyek biztosítására és a gyermekek iránti kitüntetett figyelemre nagy hangsúlyt fektetünk nevelő munkánk során. A gyermekek fejlesztése változatos programokat, tevékenységeket igényel, melynek kínálata biztosított óvodánkba. Élménypedagógia eszközeivel és módszereivel a bátorító nevelés alapelveinek figyelembevételével tesszük változatossá a gyermekek napi tevékenységeit.

Programelveinket a gyermek mindenekfelett álló érdekéhez és szükségleteihez igazítottan, a különböző fejlettségi szinteket figyelembe véve dolgoztuk ki. Ennek érdekében egy-egy témához kapcsolódóan az élménypedagógia hatásaira építve többféle párhuzamos tevékenységet ajánlunk fel a gyermekeknek.

10.8.1.Beilleszkedési, tanulási magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek nevelésének célja:

- Elősegíteni a gyermekek alkalmazkodó készségének, akarat erejének, önállóságának, érzelmi életének fejlődését.
- Az inkluzív szemlélettel a befogadó közösség különbözőséget elfogadó viselkedésének és magatartásának formálása
- A gyermekközösségben különösen a tolerancia, türelem, megértés, figyelmesség, segítőkészség, empátiás készségek alakítása

10.8.2.Az óvodapedagógus feladata:

- A helyzet felismerése, jelzése, a megfelelő szakemberhez való irányítás, és a vizsgálat kérélem elindítása.
- A gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokkal megbízott pedagógus, a szülő, és szükség esetén pszichológus, ill. más külső szakember segítségének bevonása.

Konfliktuskezelő stratégiákat elsajátításának megsegítése

- Az ön-, és társértékelés következetes megvalósításával az önismeret, énkép fejlődésének támogatása
- Az önérvényesítés elfogadott formáinak megismertetése
- Alkalmanként tervezett mikro-csoportos játékokban, szociális kölcsönhatások (társadalmilag elfogadott magatartás-repertoár) gyakorlásának biztosítása
- Mozgásos, dramatikus és szerepjátékok előnyben részesítése a gyermekek személyiségfejlesztésében
- Alkalmazkodó képesség, szocializáció kiemelt fejlesztése

10.9.Kiemelten tehetséges gyermekek, tehetséggazdagítás:

„Tehetségen azt a velünk született adottságokra épülő, majd gyakorlás, céltudatos fejlesztés által

kibontakoztatott képességet értjük, amely az emberi tevékenység egy bizonyos vagy több területén az átlagost messze túlhaladó teljesítményeket tud létrehozni.”

(Harsányi István)

Óvodában: tehetségígéretekről beszélünk

Megelőző óvodai tapasztalatok alapján főként mozgásos, zenei matematikai, vizuális képességek kapcsán állapíthatunk meg tehetségígéreteket és segíthetjük célzott gazdagításukat. S mivel nem minden területen mutatkozik meg ilyen korai időszakban a tehetség, a minden gyermekre irányuló, szélesen alapozó megfelelő értelmi- érzelmi- erkölcsi fejlődés nyújtó tevékenykedtetést kell biztosítanunk.

A tehetség nem egyenlő a sikerrel. A valóságban a tehetségígéreteknek sajnos csak egy kis részéből lesz felismert, tehetséges fiatal. A tehetséggondozásnak egyik fő feladata, hogy ezeket az arányokat javítsa.

Az óvoda ezt a bátorságra, próbálkozásra, az alkotó szabadságra ösztönző légkör megteremtésével tudja segíteni.

10.9.1. Kiemelten tehetséges gyermekek nevelésének célja:

- a tehetséges gyermek erős oldalának fejlesztése;
- egy adott tehetséges gyermek (tehetséggel összefüggő) gyenge oldalainak kiegyenlítése;
- „megelőzés”, „légkörjavítás”;
- olyan területek támogatása, amelyek kiegészítik a direkt tehetségfejlesztést.

(RELAXÁCIÓ)

Feladatainkat két szinten végezzük. A tehetséges gyermekek fejlesztése történhet az óvodai csoportban,

illetve kreativitást fejlesztő „tehetséggondozó” foglalkozásokon. Az óvodai csoportban a tehetségfejlesztés a mindennapi cselekvéses helyzetekbe van beépítve, a gyerekek szabadon dönthetnek, hogy részt vesznek-e a felkínált tevékenységben. Ezek a csoportban biztosított differenciáltan szervezett helyzetek nyitottak, bármikor bárki bekapcsolódhat vagy kiléphet a tevékenységből.

A tehetséggondozó foglalkozások mikro-csoportban, kiválasztás alapján, heti rendszeres foglalkozásokra szervezettek. Természetesen játékosan, ezzel is hozzájárulva az óvodás gyermek személyiségének alakulásához, amelyet az érzelmi biztonságot nyújtó, támogató környezet és az óvónő személyisége is segít.

Tehetséggondozásunkat a Református EGYMI Értéktermő Református Országos Tehetségközpontjával együttműködésben végezzük.

10.9.2. Az óvodapedagógus feladata:

- A tehetségdiagnosztika/ azonosítás, beválogatás, hatásvizsgálat óvodai rendszerének kidolgozásában való részvétel
- Az óvodai tehetséggondozó folyamat folyamatos fejlesztésének támogatása, ezáltal esélyegyenlőség biztosítása az 5-6 éves korosztály számára
- Az adott nevelési évben 5. életévüket betöltő gyermekek tehetségazonosításában való részvétel

(megfigyelés, szülői, óvodapedagógusi kérdőív kitöltése, a gyermekek kiválasztása)

- Akkreditált műhelyek vezetése (vizuális, sport, néptánc, természet és matematika)
- A szükséges dokumentációs feladatok elvégzése

- Újszerű módszerekkel, egyénre szabott technikákkal foglalkozni saját csoportjában a gyermekekkel
- Az egyéni képességekhez igazodó tevékenységtartalmak helyi kimunkálásának segítése (gazdag, színes helyi tehetségműhely programok megalkotásában való részvétel, mint: robotika, bibliodráma, zöld tündér műhely)
- A gyermekek átlagon felüli adottságainak, kreativitásának, motivációjának felismerésére való nyitottság.

CSAK KREATÍV ÓVODAPEDAGÓGUS TUD KREATÍV GYERMEKET
FELESZTENI!

10.10. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek:

Hátrányos helyzetű gyermek az, akit családi körülményei, szociális helyzete miatt a jegyző védelembe vett, illetve akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította.

E csoporton belül halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, akinek törvényes felügyeletét ellátó szülője – a gyermek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben szabályozott eljárásban tett önkéntes nyilatkozata szerint – a gyermekek esetében a tankötelezettség beállításának időpontjában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen; halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek is, akit tartós nevelésbe vettek.

Veszélyeztetettség: (Gyvt.) olyan - magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult -állapot, amely a gyermek testi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

A gyermek nevelése elsősorban természetesen a család joga és kötelessége, ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be. Több kutatás is bizonyítja, hogy a késői beóvodáztatás, illetve a rendszertelen óvodába járás milyen beláthatatlanul hosszú időre, távolságra betonozza be a meglévő esélyegyenlőtlenségeket, társadalmi hátrányt. Ennek megakadályozására rendelkeztek a törvényhozók „– a felmentés lehetőségével – arról, hogy 3 éves kortól napi négy órában kötelezővé tették az óvodai nevelésben való részvételt”, - esélyteremtő és hátránykompenzáló céllal. Az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

10.10.1.A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek céljai:

- A gyermek rendszeres óvodába járása.

- Egyenlő hozzáférés biztosítása.
- A gyermek beilleszkedése az óvodai környezetbe.
- Bizalmi kapcsolat kialakítása a családdal.
- A szociális hátrányok enyhítése.
- Az érintett gyermekek érdek-és esélyérvényesülésének elősegítése.
- A gyermek egyéni ütemű fejlődések segítése.
- A tehetséges gyermek felfedezése, gondozása.

10.10.2. Az óvodapedagógus feladatai:

- Teremtsen érzelmileg biztonságos és elfogadó légkört.
- Tárja fel a hátrány okait.
- Tartsa a kapcsolatot a családdal, szülővel/nevelővel.
- A szülők, a családok nevelési, életvezetési gondjait segítése (egyéni beszélgetés az óvónőkkal, fogadóóra, családlátogatás, szülői értekezlet stb.)
- A segítő tevékenység formáit és működési rendjét szervezze meg.
- Építsen ki tartós külső kapcsolatrendszert (szakszolgálatok).
- Kövesse figyelemmel az ösztöndíjak, pályázatok lehetőségét.
- Tájékoztassa a családot a lehetőségekről.
- Az esetleges juttatásokat ossza el, ennek alapelveit és eljárási rendjét alakítsa ki.
- Szervezzen a rászoruló gyerekeknek ingyenes, illetve kedvezményes programokat (mozi-, színház-, múzeumlátogatás stb.).
- Határozza meg mérések segítségével, hogy a gyermek milyen területeken szorul fejlesztésre.
- Készítsen fejlesztési tervet, az eredményeket rögzítse.
- Kövesse nyomon a fejlesztés sikerességét, kutasson fel új módszereket a hatékonyabb fejlesztés elérése érdekében.
- Szükség esetén irányítsa a gyermeket külső szakemberhez (fejlesztő pedagógus, logopédus stb.)
- Szükség esetén kezdeményezze a gyermek állami gondozásba vételét □ súlyos esetben tegyen rendőrségi feljelentést (pl. bántalmazás, abúzus gyanúja esetén)

10.10.3. Az óvodapedagógussal szemben támasztott elvárások:

- Legyen tapintatos.
- Elfogadó szeretettel segítse a hátrányos helyzetű gyermek beilleszkedését.

- Viselkedése legyen példaértékű.
- Teremtsen toleráns, biztonságot nyújtó légkört az óvodában.
- Legyen elkötelezett a segítségnyújtásban.
- Folyamatosan figyelje a gyermek fejlődését.
- Az együtt működés érdekében alakítson ki és ápoljon a családokkal jó viszonyt.
- Kommunikációja legyen tiszteletteljes a szülőkkel/nevelőkkel.
- Személyes kompetenciáit folyamatosan fejlessze a gyermekek testi-lelki fejlődésének érdekében.

10.10.4.A hátrányos helyzet okai:

Depriváció-szegénység A gyermek családja jövedelmi, foglalkozási státusa, képzettségi szintje és a családi viszonyok rendezettsége tekintetében kedvezőtlen helyzetben van.

A szülők alacsony iskolázottsági szintje

Alacsony igényszintű szülő nem készíti gyermekét magasabb kvalifikáció megszerzésére.

Társadalmi mobilitás-migráció

Lazulnak az intim családi kapcsolatok, gyengülnek a gyermekek iránti követelmények.

Nyelvi fejlődés A korlátozott kódot beszélő gyermek (zárt család) számára a kidolgozott kódú beszédmód (óvoda) alapvetően idegen. Pozitív deviancia A tehetséges, de nem gondozott gyerekek.

10.11.Gyermekevédelem:

Hitünk szerint a gyermeknevelés feladatát a családok kapták Istentől. Így a család számunkra olyan, amit óvni és védeni kell. Ebben segítségünkre van a fenntartó egyház, melynek felvállalt feladata, hogy a családok mögött és a nevelési intézmények mellett álljon, hogy támaszt jelentsen annak egészséges működésében, boldog kiteljesedésében, a nevelési intézmény mellett, hogy az együttműködés lehetőségeit kihasználva segítsen.

10.11.1.A gyermekevédelem alapja:

A gyermek fejlődését az óvoda csak a szülővel egyetértésben tudja biztosítani. A gyermekek védelmi rendszerében fontos feladatokat látunk el, mint nevelési - oktatási intézmény.

- A gyerek ellátásáért elsősorban a szülő a felelős. Neki kell gondoskodnia a gyerekről (gondozás, nevelés, törvényes képviselő, vagyonkezelés stb.). Tapasztalatunk szerint sok szülő tanácstalan a gyermeknevelésben, szükségük van támogatásra.
- Törvényi kötelezettség, hogy az óvodák nyújtsanak hathatós segítséget ahhoz, hogy a hátrányos helyzetű gyermekek fel tudjanak készülni az eredményes iskolakezdésre.
- Alapfeltétel a családok megértésére való törekvés, nézeteik tiszteletben tartása

10.11.2.A gyermekvédelmi tevékenység felelőse:

Az óvoda vezetője, az éves munkatervben megjelölt gyermekvédelmi feladatok ellátásával megbízott óvodapedagógus, az óvodapedagógusok, a lelkész-hitoktató és a dajkák, valamint az óvoda egyéb dolgozói összehangolt munkája teremti meg a hatékony gyermekvédelemhez szükséges feltételeket. Az esélyegyenlőtlenségek csökkentése mellett kiemelt a befogadó környezet megteremtése, a kialakult előítéletek lebontása, az újabb előítéletek kialakulásának megelőzése, a gyermekek mindenekfelett álló érdekeit szem előtt tartva biztosítják és védik a gyermekek jogait és biztosítja az egyenlő hozzáférést az esélyegyenlőségi törvényben megfogalmazottak szerint.

10.11.3. A Gyermekvédelem célja, feladata:

Az óvodánkban folyó gyermekvédelem célja, hogy a gyermekek problémáit minél korábban felismerjük, minél hatékonyabban kezeljük, megelőzzük súlyosabbá válásukat.

- Esetlegesen fennálló esélykülönbségek csökkentése
- Lehetséges társadalmi és kulturális különbségek elfogadtatása, oldása
- Gyermeki képességek eredményes fejlesztésének támogatása a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében is.
- A szülők tájékoztatása a gyermekvédelmi felelős, az óvodapszichológus, családsegítő munkatárs személyéről, feladatairól, ill., hogy hol és milyen időpontban kereshető fel.
- Anyagi veszélyeztetettség esetén a támogatás megállapításának kezdeményezése, szükség szerint javaslat természetbeni juttatásra
- Az étkezéshez intézményünk minden kisgyermeknek kompenzációt biztosít a napi díjban
- Közös szülő-gyermek program szervezése, melynek során lehetőség van a problémák okainak feltárására, a szülők nevelési tapasztalatainak bővítésére, esetmegbeszélő délutánok szervezése az óvodában (pszichológusok más szakemberek meghívása)
- Szülővel való kapcsolattartás kereteinek kihasználása: fogadó órák, szülői értekezletek, megbeszélések, családlátogatások
- Óvoda által nyújtható segítség: étkezési támogatás, ruhabörze,
- Alapítványunk vagyonának növekedésével segíteni kívánjuk a szociálisan hátrányos helyzetűek és nagycsaládosok esetében a térítéssel programokon (kirándulás buszköltsége, meghívott bábművész az óvodában, ...stb) való részvételt.

10.11.4. Preventív gyermekvédelem:

A preventív gyermekvédelem a legfontosabb feladatunk. Mind a gazdasági helyzet változásaihoz, mind a társadalmi folyamatok, életritmus változásaihoz nehezebben alkalmazkodnak az egyes családok.

Körültekintő figyelmet fordítunk mind az óvodába újonnan kerülő családok, mind a már hozzánk járó gyermekek családi körülményeire való tapintatos figyelem fordítására, hogy már „apró jelek” után segítő kezet nyújthassunk. Célunk a körülmények változásából fakadó súlyos negatív változások megelőzése. Ezért szoros és aktív kapcsolattartást működtetünk a családokat is bevonva az óvodai nevelés folyamatába. Aktív figyelmet fordítunk a lelkiállapot, fizikai állapot, anyagi lehetőségek romlásának jeleire.

10.11.5. Segítő nevelés:

A nevelő első gondja legyen, hogy magát szerettesse meg; lassanként beáll helyette nem ugyan a félelem, hanem bizonyos önkénytelen tisztelet, melynek nagyobb nyomossága van, mint a félelemnek.

/.../ Majd elkövetkezik az az idő is, hogy a gyermek, aki azelőtt tanítója kedvéért szerette meg a tudományokat, azután tanítóját fogja a tudományokért szeretni. (Erasmus, 1913.)

A gyermek szükségleteire fölfigyelő, a gyermek igényeihez igazodó pedagógia. Előtérbe helyezi számunkra az intézményünk specialitásából fakadó szeretet pedagógiát, mely attitűdöt különösen is fontos betartanunk általános gyakorlatunk mellett a gyermekvédelemben is.

10.11.6. A gyermekvédelmi felelős, az óvodavezető, az óvodapedagógusok feladatai:

Gyermekvédelmi felelős feladatai:

- Gyermekvédelmi esetek feltérképezése, feladatok meghatározása (esetmegbeszélések)
- Szükség esetén közös családlátogatás az óvodapedagógussal, tanácsadás,
- A feltárt problémák dokumentálása, nyomon követése, intézkedés rövid leírása,
- Gyermekvédelmi szempontból szükséges adatok, nyilvántartások vezetése;
- A szülők tájékoztatása a gyermekjóléti szolgálat munkájáról, elérhetőségéről
- Folyamatos kapcsolat tartás a Gyermekjóléti szolgálattal, igény szerint idő és hely biztosítása a körzeti megbízottal való találkozásra
- A gyermekvédelmi feladatot ellátó fontosabb intézmények címének és telefonszámának közzététele
- Kapcsolattartás: védőnővel, körzeti orvossal, gyermek jóléti szolgálattal, nevelési tanácsadóval, logopédiai intézettel

Óvodavezető feladatai:

- A köznevelési törvény módosítása 54. § (1) bekezdésében fő feladatává teszi a gyermekek mindenkifelett álló érdekeinek érvényesítését és az érvényesülés ellenőrzését.

Felel:

- A pedagógiai munkáért, az intézmény ellenőrzési, mérési, értékelési és minőségirányítási rendszerének működéséért,
- A gyermek és ifjúságvédelmi feladatok megszervezéséért és ellátásáért;
- A nevelőmunka egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtéséért
- A gyermekbalesetek megelőzéséért;
- A gyermekek rendszeres egészségügyi vizsgálatának megszervezéséért.
- Kapcsolatot tart a konkrét esetekben a nevelési tanácsadóval, a gyámhatósággal, a pártfogókkal, nevelőszülői felügyelőkkel, rendőrséggel, a családokkal foglalkozó szakemberekkel;
- Figyelemmel kíséri a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok változását, a helyi önkormányzat kapcsolódó rendeleteit;
- Fontos feladata, hogy segítse és szorgalmazza a veszélyeztetettség, a hátrányos helyzet kritériumainak intézményi szintű megállapítását;
- Az intézményben jól látható helyen közzé teszi a gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézmények címét, telefonszámát;
- Tagja a gyermekjóléti szolgálat által működtetett települési észlelő és jelzőrendszernek (jelző- team), melynek havonként tartott esetmegbeszélésein részt vesz.
- Krízis helyzetben kezdeményezheti a team soron kívüli összehívását;
- Köteles jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén. A jelzést írásban esetészlelő lapon történik, közvetlenül a gyermekjóléti megbízottnak;

Az óvodapedagógusok feladatai:

- Saját csoportjuk gyermekeinek figyelemmel kísérése az alábbi szempontok alapján:
- a gyermek viselkedése, magatartása játék során- a gyermek környezetéhez való viszonya
- öltözéke, ápoltsága- egyézségi állapota- étkezési szokásai- tápláltsága.
- Bármely fenti szempontban bekövetkező negatív változás jelzés értékű lehet a gyermek családjában, környezetében lévő esetleges problémákra.
- Elsődlegesen a családdal próbálja tapintatosan megbeszélni, feltárni a problémát, szociális érzékenységet előtérbe helyezve.
- Sikertelenség esetén a feladata, hogy jelzéssel éljen a gyermekvédelmi felelős felé.

- Az óvónő mérje fel a csoportjában lévő gyermekek közül a hátrányos helyzetű, illetve veszélyeztetett gyermekeket.
- Felderítő tevékenysége érdekében végezzen családlátogatásokat.
- Jelezze a gyermekvédelmi felelősnek, ha a gyermek elbeszélései, viselkedése olyanra enged következtetni, ami fokozottabb figyelmet igényel – családlátogatás.
- A hátrányokat az óvodai nevelés lehetőségeivel igyekezzék enyhíteni
- Fordítson kiemelt figyelmet azokra a gyermekekre, akiknek fejlődését negatív környezeti hatások, társadalmi-kulturális hátrányok gátolják
- Tartsa szem előtt, hogy az óvodáskorban a hátrányok mindenekelőtt a gyermek érzelmeit érintik. a gyermek magatartásában és teljesítményében megnyilvánuló negatív jelenségek alapja rendszerint ilyen tényező. legyen tudatában annak, hogy az úgynevezett halmozott hátrányok is ezen a talajon jönnek létre.
- Törekedjék a szülők bizalmának megnyerésére, mivel ez a segítség elfogadó és együttműködő kapcsolatban eredményesebb.
- Támogassa a szülőket gyermekeik nevelésébe, erősítse meg őket szülői hitvallásukban. Segítse bevonódásukat az óvoda életébe, hogy segíthesse gyermeknevelési kompetenciáik erősítését, a szülői reziliencia fejlődését.
- A gyermek személyiséglapján feltünteti – folyamatosan regisztrálja az egyéni bánásmódhoz szükséges nevelési feladatokat, eljárásokat, a konkrét eseményeket.
- Bejegyezi, hogy az alkalmazott eljárások, tevékenységi formák milyen eredménnyel jártak, szükséges-e és milyen változtatás, korrekció aktuális.
- Feljegyezi a családban bekövetkezett változásokat, a családdal való együttműködés történéseit, a kapcsolatépítés feladatait.

11. Felhasznált irodalom

2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről

20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv.5/2003. (II. 19.) ESzCsM rendelet

1.számú melléklet a 2/2005. (III.1.) OKM rendelethez, a Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének irányelve

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény, (Szt.)

A magyarországi református egyház közoktatási törvénye az 1998. évi I. és a 2005. évi II. törvénnyel módosított 1995. évi I. törvény egybeszerkesztve a végrehajtási utasításával.

A Biblia

A REFORMÁTUS ÓVODAI NEVELÉS KERETPROGRAMJA 1998

dr. Pereszlényi Éva: A Helyi Óvodai Nevelési Program HOP szakmai feltételrendszere/Alcius Bt. Budapest 1997./

dr. Pereszlényi Éva-Porkolábné Balogh Katalin: Játék, Mozgás, Kommunikáció óvodai program

/Alcius Bt. Budapest, 1996./

Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai irányelve

Forrai Katalin: Ének az óvodában /Zenemű kiadó, Bp. 1974./

Lotte Bormuth, Otto Schaudé: Hinni, tanítani, nevelni /Evangéliumi Kiadó, 1993./

Módszertani Útmutató I. kötet /Alcius BT. Bp. 1998./

Nagy Jenőné: Óvodai programkészítés, de hogyan? /OKI. Bp./

Néphagyományőrző óvodai program /Gödöllő, 1998./

A Pécsi Református Kollégium Óvodájának Pedagógiai Programja/Pécs,2020/

12. Függelék